

ประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง

เรื่อง การเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคและคณะกรรมการบริหารพรรคก้าวไกล

ตามที่นายทะเบียนพรรคการเมืองได้มีประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง ลงวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๖๖ เรื่อง การเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคก้าวไกล กรณี นายพิธา ลิ้มเจริญรัตน์ ลาออกจากหัวหน้าพรรคก้าวไกล ทำให้ความเป็นกรรมการบริหารพรรคสิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามข้อบังคับพรรคก้าวไกล พ.ศ. ๒๕๖๓ (แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๓) ข้อ ๓๗ วรรคหนึ่ง (๒) และเป็นเหตุให้กรรมการบริหารพรรคทั้งคณะพ้นจากตำแหน่งตามข้อบังคับพรรคก้าวไกล พ.ศ. ๒๕๖๓ (แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๓) ข้อ ๓๖ วรรคหนึ่ง (๒) นั้น

บัดนี้ หัวหน้าพรรคก้าวไกลได้แจ้งการเปลี่ยนแปลงต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง ตามมาตรา ๓๘ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ กรณี ที่ประชุมใหญ่สามัญพรรคก้าวไกล ครั้งที่ ๒/๒๕๖๖ เมื่อวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๖๖ มีมติดังนี้

๑. แก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคก้าวไกล พ.ศ. ๒๕๖๓ (แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๓) และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยยกเลิกทุกฉบับ และให้ใช้ข้อบังคับพรรคก้าวไกล พ.ศ. ๒๕๖๖ แทน ดังนี้

ข้อบังคับพรรคก้าวไกล พ.ศ. ๒๕๖๖

ด้วยที่ประชุมใหญ่สามัญพรรคก้าวไกล ครั้งที่ ๒/๒๕๖๖ เมื่อวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๖๖ มีมติแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคก้าวไกล พ.ศ. ๒๕๖๓ (แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๓) และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยยกเลิกทุกฉบับ และให้ใช้ข้อบังคับพรรคก้าวไกล พ.ศ. ๒๕๖๖ แทน ดังนี้

ข้อ ๑ ข้อบังคับพรรคนี้ เรียกว่า “ข้อบังคับพรรคก้าวไกล พ.ศ. ๒๕๖๖”

ข้อ ๒ ข้อบังคับพรรคนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่พรรคเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิก

(๑) ข้อบังคับพรรคก้าวไกล พ.ศ. ๒๕๖๓ (แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๓)

(๒) ข้อบังคับพรรคก้าวไกล พ.ศ. ๒๕๖๓ (แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๓)

(ฉบับที่ ๑) พ.ศ. ๒๕๖๔

(๓) ข้อบังคับพรรคก้าวไกล พ.ศ. ๒๕๖๓ (แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๓)

(ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๕

(๔) ข้อบังคับพรรคก้าวไกล พ.ศ. ๒๕๖๓ (แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๓) (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๖

(๕) ข้อบังคับพรรคก้าวไกล พ.ศ. ๒๕๖๓ (แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๓) (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๖๖

ข้อ ๔ ในข้อบังคับนี้

“ข้อบังคับพรรค” หมายความว่า ข้อบังคับพรรคก้าวไกล พ.ศ. ๒๕๖๖ และหมายความรวมถึง ข้อบังคับพรรคก้าวไกลฉบับแก้ไขเพิ่มเติมด้วย

“ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์” หมายความว่า ข้อความที่ได้สร้าง ส่ง รับ เก็บรักษา หรือประมวลผลด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ เช่น วิธีการแลกเปลี่ยนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ โทรเลข โทรศัพท์ โทรสาร หรืออย่างอื่นทำนองเดียวกัน

“คณะกรรมการบริหารพรรค” หมายความว่า คณะกรรมการบริหารพรรคก้าวไกล

“เลขาธิการพรรค” หมายความว่า เลขาธิการพรรคก้าวไกล

“สมาชิกพรรค” หมายความว่า สมาชิกพรรคก้าวไกล

“หัวหน้าพรรค” หมายความว่า หัวหน้าพรรคก้าวไกล

“หนังสือ” หมายความว่า รวมถึง การแสดงเจตนาของพรรคกับสมาชิกที่เป็นข้อความ ซึ่งสร้าง ส่ง รับ เก็บรักษา หรือประมวลผลด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ เช่น วิธีการแลกเปลี่ยนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ โทรเลข โทรศัพท์ โทรสาร หรืออย่างอื่นทำนองเดียวกัน

“การประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์” หมายความว่า การประชุมที่ได้กระทำผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ โดยผู้เข้าร่วมประชุมมีได้อยู่ในสถานที่เดียวกันและสามารถประชุมปรึกษาหารือ แสดงความคิดเห็น ระหว่างกัน และออกเสียงลงคะแนนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์

หมวด ๑

บททั่วไป

ข้อ ๕ พรรคการเมืองที่ใช้ข้อบังคับนี้ให้เรียกว่า “พรรคก้าวไกล” มีชื่อย่อว่า “ก.ก.” เขียนเป็นภาษาอังกฤษว่า “Move Forward Party” มีชื่อย่อในภาษาอังกฤษว่า “MFP.”

ข้อ ๖ เครื่องหมายพรรคมีลักษณะเป็นหัวลูกศรซ้อนกันสองชั้น ปรากฏอยู่เหนือชื่อพรรค และมีตัวอักษรภาษาไทยคำว่า “พรรคก้าวไกล” ซึ่งเป็นชื่อพรรคภาษาไทยปรากฏอยู่ด้านล่างหัวลูกศรดังกล่าว โดยใช้สีส้มเป็นสีของหัวลูกศร และใช้สีน้ำเงินเป็นสีของตัวอักษรชื่อพรรคภาษาไทย

พรรคก้าวไกล

ความหมาย

คำว่า “ก้าวไกล” สื่อถึงการขับเคลื่อนไปข้างหน้าสู่นาคต โดยเครื่องหมายพรรคมีลักษณะเป็นหัวลูกศรสีส้ม หมายถึงหัวลูกศรที่พร้อมพุ่งไปยังเป้าหมายที่อยู่ข้างหน้า กอปรกับสีส้มหมายถึง “แสงสว่างแห่งรุ่งอรุณ”

ข้อ ๗ สำนักงานใหญ่ของพรรคตั้งอยู่ ณ เลขที่ ๑๖๗ ชั้น ๔ ซอยรามคำแหง ๔๒ แขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร รหัสไปรษณีย์ ๑๐๒๔๐

ข้อ ๘ สาขาพรรคการเมืองที่ได้รับอนุมัติจัดตั้ง ณ เขตพื้นที่ที่รับผิดชอบใด ให้เรียกชื่อว่า “สาขาพรรคก้าวไกล จังหวัด ...” หรือ “สาขาพรรคก้าวไกล จังหวัด ... เขตเลือกตั้งที่ ...” และตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดที่ได้รับอนุมัติจัดตั้ง ณ จังหวัดใดให้เรียกชื่อว่า “ตัวแทนพรรคก้าวไกลประจำจังหวัด ...”

ลักษณะ ๑

คำประกาศอุดมการณ์ทางการเมือง

ข้อ ๙ อุดมการณ์ทางการเมืองของพรรคก้าวไกล คือ เสรีภาพ เสมอภาค ภราดรภาพ พรรคก้าวไกลยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข นิติรัฐ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิมนุษยชน ความเสมอภาคทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม การกระจายอำนาจทางปกครอง ความหลากหลายทางเพศ ความหลากหลายทางวัฒนธรรม ระบบเศรษฐกิจเสรี การแข่งขันอย่างเสรี และเป็นธรรม ปราศจากการผูกขาด การพัฒนาอย่างยั่งยืนโดยคำนึงถึงผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม การสร้างระบบสวัสดิการ และการสร้างโอกาสให้แก่นุชน้อยในการดำรงชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรี และมีคุณภาพตั้งแต่เกิดจนตาย

พรรคก้าวไกลเชื่อมั่นว่ามนุษย์มีศักยภาพในการเปลี่ยนแปลงไปสู่สิ่งที่ดีกว่า มนุษย์มีสิทธิในการไฝ่ฝันถึงสังคมที่ดีกว่า และมนุษย์มีความชอบธรรมสูงสุดในการกำหนดอนาคตของตนเองและสังคม พรรคก้าวไกลเชื่อมั่นในความเป็นไปได้ โลกยุคใหม่ สังคมใหม่ และการเมืองแบบใหม่ เป็นไปได้เสมอ พรรคก้าวไกลยืนยันหลักการประชาชนเป็นผู้ทรงอำนาจสูงสุด การใช้อำนาจรัฐต้องสัมพันธ์ยึดโยงกับประชาชน

การดำเนินกิจกรรมของพรรคยึดหลักการมีส่วนร่วมของสมาชิกพรรคเป็นสำคัญ โดยส่งเสริมประชาธิปไตยภายในพรรคพร้อมไปกับประสิทธิภาพในการทำงาน

ลักษณะ ๒

นโยบายของพรรค

ข้อ ๑๐ นโยบายของพรรคก้าวไกล มีดังต่อไปนี้

(๑) นโยบายด้านประชาธิปไตยและสิทธิมนุษยชน

พรรคก้าวไกลมุ่งแก้ไขปรับปรุงรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และสถาบันการเมืองทั้งหลายให้สอดคล้องกับระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขและหลักสิทธิมนุษยชน โดยจะผลักดันให้มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้จัดทำรัฐธรรมนูญซึ่งมีที่มา กระบวนการจัดทำ และเนื้อหาตามมาตรฐานสากล เพื่อให้ได้มาซึ่งรัฐธรรมนูญที่เป็นฉันทามติร่วมกันของคนในสังคม และระเบียบการเมืองการปกครองที่ทุกฝ่ายยอมรับกันได้ และป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำหรือบงการที่ผิดตามกฎหมายในทำนองเดียวกันเกิดขึ้นอีกในอนาคต ผลักดันให้มีการร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่โดยมีที่มาตามกระบวนการประชาธิปไตยที่ยึดโยงกับประชาชน มีบทบัญญัติที่ว่าด้วยการลบล้างผลพวงของรัฐประหาร และต่อต้านการแย่งชิงอำนาจสูงสุดของประชาชน แก้ไขกฎหมายที่เป็นอุปสรรคต่อการใช้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น แก้ไขปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับความมั่นคงทั้งระบบปรับปรุงวิธีการให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล และสามารถบริหารราชการในสถานการณ์จำเป็นและวิกฤติได้ไปพร้อมกับการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคล มุ่งดำเนินการปฏิรูปหน่วยงานที่รับผิดชอบภารกิจด้านการอำนวยความสะดวกและการรักษาความมั่นคงของรัฐให้สอดคล้องกับหลักประชาธิปไตยตามรัฐธรรมนูญ ตลอดจนดำเนินการและอนุวัติการตามข้อตกลงระหว่างประเทศทั้งหลายที่เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน

(๒) นโยบายปฏิรูปกองทัพ

พรรคก้าวไกลสนับสนุนหลักรัฐบาลพลเรือนมีอำนาจควบคุมเหนือกองทัพ ผลักดันให้ยกเลิกระบบเกณฑ์ทหารและเปลี่ยนมาใช้ระบบสมัครใจ ทหารอาสาสมัครต้องได้รับการปฏิบัติ ตามหลักสิทธิมนุษยชน ได้รับค่าตอบแทนและสวัสดิการเพิ่มขึ้น ต้องมีการปฏิรูปกองทัพให้ทันสมัย ลดขนาดกองทัพ โดยลดอัตราและจำนวนกำลังพล โดยเฉพาะระดับชั้นนายพลในตำแหน่งที่ไม่จำเป็นต่อกองทัพ ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีและอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ โดยร่วมมือกับภาคเอกชนด้านการวิจัย และพัฒนาสร้างอุตสาหกรรมภายในให้เข้มแข็ง ในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างยุทโธปกรณ์ ควรมีข้อกำหนด และเงื่อนไขการถ่ายทอดเทคโนโลยีกับประเทศคู่ค้า เพื่อให้สามารถพัฒนา และต่อยอดองค์ความรู้ในประเทศได้ สร้างหลักธรรมาภิบาลในกองทัพ โดยการทำให้การจัดซื้อจัดจ้างต่าง ๆ ของกองทัพต้องโปร่งใส ตรวจสอบได้ เป็นไปตามระเบียบกฎหมายจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ ปรับลดงบประมาณประจำปี ของกระทรวงกลาโหม โดยนำเงินนอกงบประมาณให้ไปอยู่ใต้การบริหารจัดการที่โปร่งใสเพื่อสมทบ กับงบประมาณประจำปี

(๓) นโยบายการกระจายอำนาจ

พรรคก้าวไกลจะผลักดันให้มีการรับรองความเป็น “รัฐเดี่ยวแบบกระจายอำนาจ” และหลักการพื้นฐานด้านการกระจายอำนาจอื่นไว้ในรัฐธรรมนูญ เช่น หลักองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องมีอำนาจในการจัดทำบริการสาธารณะในพื้นที่เป็นหลักทั่วไป องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกประเภท ต้องมาจากการเลือกตั้ง ยืนยันหลักการผู้บริหารท้องถิ่นต้องมาจากการเลือกตั้ง การเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรง ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกระดับจะผลักดันการเพิ่มสัดส่วนงบประมาณและบุคลากรขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น โดยให้อำนาจองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการออกแบบและจัดเก็บภาษีเองเพิ่มขึ้น มีระบบเกลี่ยงบประมาณเพื่อความเป็นธรรมระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ระดับการเจริญเติบโต ทางเศรษฐกิจไม่เท่ากัน ผลักดันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษที่สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ วิถีชีวิต วัฒนธรรม และความต้องการของประชาชนในพื้นที่นั้น เพิ่มอำนาจประชาชนตรวจสอบองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น ทำให้การถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่นโดยประชาชนง่ายขึ้น จัดให้มีการตั้งสภาพลเมืองในท้องถิ่น บังคับให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีมาตรฐานการเปิดเผยข้อมูลของรัฐในระดับที่ประชาชน เข้าถึงข้อมูลได้ง่าย

(๔) นโยบายด้านเศรษฐกิจ

พรรคก้าวไกลมุ่งดำเนินนโยบายด้านเศรษฐกิจที่สนับสนุนการส่งเสริมการแข่งขันที่มีคุณภาพและเป็นธรรม ปราศจากการผูกขาด ควบคู่ไปกับการดำเนินมาตรการเพื่อลดความเหลื่อมล้ำในมิติต่าง ๆ มุ่งแก้ไขปรับปรุงกฎระเบียบที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตประชากร ปรับโครงสร้างการผลิตเพื่อรักษาและเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ รวมถึงการเสริมสร้างศักยภาพและขยายโอกาสในการประกอบธุรกิจสำหรับประชาชน เพื่อยกระดับประเทศไทยไปสู่ระบบเศรษฐกิจที่มีพลวัตและเติบโตแบบครอบคลุมทั่วถึง มุ่งจัดการผูกขาดและสร้างการแข่งขันที่เป็นธรรมในระบบเศรษฐกิจ ทำลายการผูกขาดสัมปทานของรัฐ แก้กฏหมายและกฎระเบียบภาครัฐที่เอื้อให้เกิดการผูกขาด นอกจากนี้ พรรคก้าวไกลจะบังคับใช้กฎหมายการแข่งขันทางการค้าอย่างจริงจัง และศึกษาแนวทางการใช้กฎหมายเพื่อให้เกิดการแข่งขันทางการค้าเพิ่มเติม นอกจากนี้ต้องแก้ไขข้อกฎหมายที่เป็นการเอื้อประโยชน์กับธุรกิจขนาดใหญ่ เพื่อสร้างสนามแข่งขันที่เท่าเทียมและเป็นธรรม

พรรคก้าวไกลเชื่อในบทบาทของรัฐที่เข้าไปสนับสนุนอุตสาหกรรมใหม่ในระยะเริ่มแรก แต่ต้องเป็นการสนับสนุนที่มีกำหนดระยะเวลา มีการแข่งขันที่เสรีเป็นธรรม มีหลักเกณฑ์การสนับสนุนที่มีเหตุผลและโปร่งใส และสนับสนุนผู้ประกอบการรายย่อย ประเภทอุตสาหกรรมที่พรรคก้าวไกลสนับสนุนต้องเป็นอุตสาหกรรมที่ยกระดับเทคโนโลยี เป็นอุตสาหกรรมสะอาดที่ไม่ก่อให้เกิดต้นทุนกับสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ และต้องอยู่นอกจังหวัดที่มีพัฒนาการทางเศรษฐกิจสูงอยู่แล้ว เช่น อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบคมนาคม เช่น รถไฟ รถเมล์ไฟฟ้า อุตสาหกรรมแปรรูปเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร

(๕) นโยบายด้านสวัสดิการและแรงงาน

พรรคก้าวไกลมุ่งสร้างรัฐสวัสดิการที่ถ้วนหน้า ครบวงจร เพื่อดูแลทุกช่วงชีวิต ในฐานะสิทธิของประชาชนทุกคน เพื่อเป็นหลักประกันในการใช้ชีวิต มุ่งสร้างให้เกิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หลุดพ้นจากระบบอุปถัมภ์และลดค่าความเป็นมนุษย์ และทำให้ประชาชนมีสิทธิในการเลื่อนลำดับชั้นทางสังคมอย่างเต็มที่ โดยจะสนับสนุนค่าใช้จ่ายแก่เด็กแรกเกิดและเยาวชนผ่านการให้เงินอุดหนุน และทำให้การศึกษาทุกระดับสามารถเข้าถึงได้โดยมีภาระหนี้สินจากการกู้ยืมเพื่อการศึกษาให้น้อยที่สุด สร้างระบบตาข่ายทางสังคมที่รองรับประชาชนวัยแรงงานที่ส่วนใหญ่อยู่นอกระบบประกันสังคม และไม่มีเงินออม มุ่งผลักดันให้เกิดระบบบำนาญแห่งชาติ พร้อมกับการขยายสิทธิและพัฒนา

หลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าให้สิทธิและสวัสดิการของรัฐทุกระบบได้รับมาตรฐานการรักษาพยาบาลใกล้เคียงกัน จะผลักดันให้ค่าจ้างขั้นต่ำเท่ากันทั่วประเทศ และปรับขึ้นเป็นประจำทุกปี ผลักดันให้แรงงานได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกัน โดยแรงงานที่ทำงานในสถานประกอบการเดียวกันและมีลักษณะงานเหมือนกัน ต้องได้สิทธิสวัสดิการเท่ากัน การเจรจาช่วงการผลิตและเลือกปฏิบัติกับแรงงานเข้าช่วงต้องหมดไป ผลักดันให้แรงงานมีชั่วโมงการทำงานที่เหมาะสม มีเวลาใช้ชีวิตในด้านอื่นด้วย เพิ่มวันลาคลอดและเลี้ยงดูบุตร และผลักดันให้บิดาสามารถลาเลี้ยงดูบุตรได้ด้วย และสนับสนุนให้รับรองสิทธิในการรวมตัวอย่างเสรี โดยการให้สัตยาบันอนุสัญญา ILO ฉบับที่ ๘๗ และ ๙๘ ให้แรงงานทุกคนได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายแรงงานอย่างเท่าเทียมกัน สามารถตั้งสหภาพได้ และกระบวนการจัดตั้งเป็นไปได้ง่ายขึ้น

(๖) นโยบายด้านการศึกษา

พรรคก้าวไกลจะส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนในสังคมมีส่วนร่วมพัฒนาการศึกษาเชิงคุณภาพ ทั้งในและนอกสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทในแต่ละท้องถิ่นได้ในทุกมิติ โดยผลักดันให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอิสระ และมีศักยภาพในการดูแลจัดการศึกษาตลอดชีวิตในท้องถิ่นของตนได้อย่างต่อเนื่อง จัดให้มีแหล่งเรียนรู้เครือข่ายเพื่อการเรียนรู้ และเทคโนโลยีสารสนเทศที่หลากหลายทั่วถึงทุกพื้นที่ สอดคล้อง และตอบสนองต่อความต้องการ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียนทุกกลุ่มวัย รวมทั้งเคารพวิถีชีวิต ความเชื่อและวัฒนธรรมของประชาชนในท้องถิ่น พร้อมทั้งการสร้างเสริมความรู้ ทักษะชีวิต ประสบการณ์ และวิจรรณญาณแก่ประชาชนให้พร้อมรับมือความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยจะผลักดันให้มีการยกเลิกโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการที่ซับซ้อน ยุบเลิกโครงการที่ไม่จำเป็น ไม่ได้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของนักเรียน เพื่อนำงบประมาณกลับสู่โรงเรียนและเด็กนักเรียนได้ โดยตรงมากขึ้น และคืนเวลาสอนในห้องเรียนกับครู รวมถึงยกระดับคณะกรรมการสถานศึกษา ที่ประกอบด้วยตัวแทนจากภาคส่วนที่อยู่ใกล้ชิดโรงเรียน คือ นักเรียน ครู ผู้บริหารโรงเรียน นักการศึกษา ตัวแทนชุมชน ผู้ประกอบการ และผู้ปกครอง มุ่งปรับหลักสูตรให้เป็นการสร้างสมรรถนะ เช่น สร้างทักษะการคิดวิเคราะห์ ประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ การสื่อสารให้ชุมชนและโรงเรียนสามารถมีส่วนร่วมในการออกแบบหลักสูตร เพิ่มทักษะชีวิตและทักษะวิชาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของพื้นที่ และของผู้เรียนเป็นตัวตั้งและพร้อมรับกับอนาคต

(๓) นโยบายด้านการเกษตร

พรรคก้าวไกลเห็นว่าทางออกของภาคเกษตรไทยจำเป็นต้องยกระดับการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ ส่งเสริมเกษตรกรรมแบบยั่งยืน และเกษตรอินทรีย์เพื่อยกระดับมูลค่าเพิ่มจากสินค้าโภคภัณฑ์ไปสู่สินค้าอุตสาหกรรมมูลค่าสูง ส่งเสริมการผลิตด้วยการใช้ฐานข้อมูลคุณภาพในการตัดสินใจ สนับสนุนให้รวมกลุ่มเพื่อพัฒนาการเกษตรระดับพื้นที่หรือกลุ่มอุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าเกษตรสร้างสรรค์ และส่งเสริมการสร้างอัตลักษณ์และความเชื่อมั่นของสินค้าเกษตรในท้องถิ่น โดยจะสนับสนุนให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงทรัพยากร ชั้นพื้นฐาน เช่น สินเชื่อของเกษตรกรรายย่อยตามสัญญาที่เป็นธรรม สนับสนุนการเข้าถึงเมล็ดพันธุ์ สนับสนุนเกษตรกรรมที่ยั่งยืน และร่วมแก้ปัญหาหนี้สินของเกษตรกร รวมถึงแก้ไขกฎหมายที่เอื้อให้การผูกขาด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในตลาดปัจจัยการผลิต อันได้แก่ ปุ๋ย เมล็ดพันธุ์ และสารเคมีทางการเกษตร รวมถึงกฎหมายที่จัดสรรโควตาการนำเข้าและส่งออกสินค้าเกษตร และปัจจัยการผลิตทางการเกษตรที่เอื้อให้กลุ่มทุนขนาดใหญ่เกิดความได้เปรียบโดยไม่เป็นธรรม

พรรคก้าวไกลจะผลักดันให้มีการจัดสรรที่ดินให้คนอยู่ร่วมกับป่าได้ ด้วยการจัดการพื้นที่ร่วมกันระหว่างชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนในพื้นที่หมดสภาพป่า และมีความเป็นเมืองแล้ว ให้ดำเนินการออกเอกสารสิทธิโดยเร็วที่สุด

(๔) นโยบายด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ

พรรคก้าวไกลมุ่งเน้นการพัฒนาประเทศที่ยั่งยืน ประชาชนทุกคนควรมีสิทธิขั้นพื้นฐานที่จะอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่สะอาดและปลอดภัย เราเชื่อในการพัฒนาที่ยั่งยืนที่มีความสมดุลระหว่างการพัฒนาทางเศรษฐกิจ การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม และคุณภาพชีวิตของประชาชน ตลอดจนส่งต่อสิ่งแวดล้อมที่ดีให้กับคนในรุ่นต่อไป โดยจะผลักดันการดำเนินนโยบายตามหลักการประชาธิปไตยสิ่งแวดล้อม คือการที่ประชาชนทุกคนเป็นเจ้าของ และมีส่วนร่วมในการดูแลรักษา และคุ้มครองสิ่งแวดล้อม โดยการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมให้โปร่งใส ตรวจสอบได้ ปฏิรูปการกำกับดูแลและบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมให้เป็นไปตามหลักนิติธรรม ส่งเสริมการกระจายอำนาจการตรวจสอบจากทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประชาชน และสื่อมวลชน การตรวจสอบจนถึงระดับชุมชน เนื่องจากการพัฒนาประเทศที่ผ่านมา มีการใช้ทรัพยากร โดยที่ประชาชนในพื้นที่ไม่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ทำให้เกิดปัญหาเรื่องการเข้าถึงทรัพยากรธรรมชาติที่ไม่เป็นธรรมและไม่ยั่งยืน ทบทวนกฎหมายด้านสิ่งแวดล้อมที่ไม่เป็นธรรม

และส่งเสริมการพัฒนาให้มีความเหมาะสมกับแต่ละพื้นที่ และออกกฎหมายควบคุมมลพิษตามความสามารถในการรองรับของแต่ละพื้นที่ ผลักดันให้มีระบบฐานข้อมูลที่เผยแพร่สู่สาธารณชนเกี่ยวกับชนิดและปริมาณของมลพิษที่ถูกเก็บ และปลดปล่อยตามสถานที่ต่าง ๆ มุ่งผลักดันมาตรการที่จำเป็นเพื่อการส่งเสริมและคุ้มครองสวัสดิภาพสัตว์

(๙) นโยบายด้านการพัฒนาระบบคมนาคม

พรรคก้าวไกลสนับสนุนให้เกิดบริการขนส่งสาธารณะเพื่อทุกคน ตั้งเป้าหมายลดการใช้รถยนต์ส่วนตัว ตัดลดโครงการคมนาคมที่ซ้ำซ้อน สิ้นเปลืองงบประมาณ และนำไปใช้พัฒนาขนส่งสาธารณะที่ราคาถูก คุณภาพดี เข้าถึงง่าย เพื่อคนส่วนใหญ่ ไม่ว่าจะเป็นรถไฟ รถเมล์ หรือเรือโดยสาร เพื่อยืนยันสิทธิขั้นพื้นฐานในการเดินทางของคนทุกคน ผลักดันการพัฒนาระบบรางให้ครอบคลุมทั่วประเทศ โดยเส้นหลักต้องเป็นระบบทางคู่ เพื่อรองรับปริมาณการเดินทางที่มากขึ้น และควบคุมตารางเวลาเดินรถได้อย่างแม่นยำ เปลี่ยนมาใช้ระบบขับเคลื่อนด้วยไฟฟ้ามากขึ้น เพื่อให้การขนส่งระหว่างเมืองเร็วขึ้น ควบคู่กับการมุ่งพัฒนาขนส่งมวลชนระบบรอง (feeder) เช่น รถบัส หรือรถมินิบัส เรือ ซึ่งจะช่วยเชื่อมต่อชุมชน กับระบบขนส่งมวลชนระบบหลัก และจะส่งเสริมอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบคมนาคม พรรคก้าวไกลมุ่งสร้างอุปสงค์ในระบบรางและระบบขนส่งมวลชนที่เกี่ยวข้องเนื่องโดยการลดงบประมาณในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการสร้างถนน และเพิ่มงบประมาณการพัฒนาระบบขนส่งมวลชน โดยในการจัดซื้อสินค้าที่เกี่ยวข้องต้องทำควบคู่กับการส่งเสริมให้เกิดอุตสาหกรรมภายในประเทศ เช่น การกำหนดสัดส่วนการใช้วัสดุภายในประเทศ การกำหนดข้อตกลงหรือเงื่อนไขให้เกิดการถ่ายทอดเทคโนโลยีอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ประเทศไทยสามารถพัฒนาเทคโนโลยีการขนส่งเป็นของตนเอง ไม่ว่าจะเป็นอุตสาหกรรมรถไฟ หรืออุตสาหกรรมรถโดยสารไฟฟ้า เป็นต้น

(๑๐) นโยบายด้านการสร้างรัฐเปิดเผย

พรรคก้าวไกลมุ่งปรับปรุงการบริหารราชการแผ่นดินให้มีประสิทธิภาพพร้อมไปกับการมีส่วนร่วมของประชาชน การดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาลตั้งอยู่บนพื้นฐานของความโปร่งใส และการมีส่วนร่วมจากสาธารณะ ตั้งแต่การนำเสนอนโยบาย การแสดงความคิดเห็น ตลอดจนการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ โดยจะผลักดันให้กระบวนการทำงานของภาครัฐ ต้องเปิดเผยข้อมูลทุกระดับทุกรายการโดยไม่ต้องร้องขอ การปกปิดนับเป็นข้อยกเว้น มีการอำนวยความสะดวกให้ข้อมูลภาครัฐสืบค้นได้ง่าย และต้องไม่มีกระบวนการขอข้อมูลที่ยุ่งยาก ทั้งการใช้งบประมาณ การใช้จ่ายของภาครัฐ สัญญาจัดซื้อ

จัดจ้าง เพื่อให้ประชาชนสามารถตรวจสอบการทุจริตคอร์รัปชัน และประสิทธิภาพการบริหารจัดการภาครัฐได้ด้วยตนเอง และจะผลักดันการแก้ไขกฎหมายเพื่อป้องกันการฟ้องปิดปาก หรือดำเนินคดีเชิงยุทธศาสตร์เพื่อระงับการมีส่วนร่วมของสาธารณชนในการตรวจสอบ พิจารณาแก้ไขยกเลิกกฎหมายที่ลดทอนเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของประชาชน เช่น พระราชบัญญัติคอมพิวเตอร์และกฎหมายที่ว่าด้วยการหมิ่นประมาทผลักดันมาตรการที่จำเป็นในการคุ้มครองผู้ที่แสดงความคิดเห็นเพื่อประโยชน์สาธารณะ

(๑๑) นโยบายด้านการต่างประเทศ

พรรคก้าวไกลมีพันธกิจในการฟื้นฟูความน่าเชื่อถือของไทยในเวทีระหว่างประเทศผ่านการวางรากฐานประชาธิปไตยภายในประเทศให้มั่นคง ปฏิบัติตามกฎหมายที่ในทางระหว่างประเทศสร้างสมดุลความสัมพันธ์กับชาติมหาอำนาจเพื่อปกป้องผลประโยชน์ของไทยในเวทีโลก และขณะเดียวกันก็ส่งเสริมบทบาทของไทยให้เป็นผู้พิทักษ์หลักประชาธิปไตย สิทธิมนุษยชน การยอมรับความแตกต่างหลากหลาย การส่งเสริมความเท่าเทียมทางเพศโดยพิจารณาทั้งจากเพศสภาพและเพศวิถี และการไม่เลือกปฏิบัติโดยเหตุจากเชื้อชาติ ศาสนาและความเชื่อ อันเป็นคุณค่าหลักที่ประชาคมระหว่างประเทศยึดถือ

(๑๒) นโยบายด้านการสร้างความเสมอภาค

พรรคก้าวไกลมีจุดมุ่งหมายในการผลักดันให้เกิดการคุ้มครองกลุ่มประชากรสำคัญซึ่งอาจถูกกีดกันและเลือกปฏิบัติ เช่น เพศหญิง เพศหลากหลาย คนพิการ ผู้มีเชื้อเอชไอวี ผู้ติดยาเสพติด ผู้ต้องขังในเรือนจำ เป็นต้น โดยยึดหลักความเสมอภาคเท่าเทียม โอบรับความหลากหลายและการเสริมสร้างบทบาท เพื่อสร้างโครงข่ายทางสังคมที่ทำให้ทุกคนสามารถเข้าถึงสิทธิที่ควรได้รับอย่างเป็นธรรม และส่งเสริมการศึกษาเพื่อทำให้เกิดความเข้าใจในเรื่องเพศ สถานะ และชนชั้นทางสังคม ส่งเสริมการสร้างสังคมที่มีการออกแบบเพื่อทุกคน (Universal Design) สร้างมาตรฐานการออกแบบสิ่งปลูกสร้างและสิ่งอำนวยความสะดวกในชีวิตประจำวันให้เหมาะสมกับคนพิการ และคนทุกช่วงวัย โดยจะผลักดันบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดให้มีการออกแบบเพื่อทุกคนให้เกิดขึ้นจริงจะทบทวนและปรับเปลี่ยนกฎหมาย ระเบียบ และมาตรการต่าง ๆ ของรัฐทั้งในทางนิตินัย และในทางปฏิบัติที่ยังขัดแย้งกับหลักความเท่าเทียมระหว่างเพศ เพื่อให้กลุ่มคนที่มีความหลากหลายทางเพศได้รับความคุ้มครองที่ครอบคลุมตามหลักการสิทธิมนุษยชนสากล เพื่อเป็นจุดเปลี่ยนของการสร้างความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางสังคม ให้มนุษย์ทุกคนในสังคมไทยสามารถอยู่ร่วมกันด้วยการเคารพความแตกต่างและโอบรับความหลากหลาย มุ่งนำพาสังคมไทยให้ไปสู่การอยู่ร่วมกันด้วยความเท่าเทียม

(๑๓) นโยบายด้านการพัฒนาศิลปวัฒนธรรม

พรรคก้าวไกลมีนโยบายด้านศิลปะและวัฒนธรรมโดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของเสรีภาพในการแสดงออกของบุคคล การเคารพและการส่งเสริมความหลากหลายของปัจเจกบุคคลในสังคมที่มีความแตกต่างทางความคิดและวิถีชีวิต การไม่เลือกปฏิบัติโดยเหตุจากถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกาย สุขภาพ สถานะของบุคคล สถานะทางเศรษฐกิจ สถานะสังคม ตลอดจนความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมือง ยึดมั่นในสิทธิทางวัฒนธรรมและศิลปะสามารถนำเสนอวัฒนธรรมไทยได้โดยไม่ต้องปฏิเสธโลก หรือโลกาภิวัตน์ และความเป็นไทยที่สามารถยืนเคียงบ่าเคียงไหล่กับวัฒนธรรมโลกได้ โดยจะแก้ไขปรับปรุงกฎหมายต่าง ๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการแสดงออกเพื่อปลดปล่อยให้มนุษย์ได้สร้างสรรค์งานทางศิลปะและวัฒนธรรมอย่างเต็มที่ จะสนับสนุนการเปิดพื้นที่สาธารณะ จะผลักดันให้มีการศึกษาและพัฒนาองค์ความรู้เชิงศิลปะวิทยาการและวัฒนธรรมทั้งจากมรดกศิลปะท้องถิ่นและศิลปะร่วมสมัย สนับสนุนกิจกรรมทางวัฒนธรรมเพื่อให้เกิดงานทางวัฒนธรรมที่สร้างสรรค์และสอดคล้องกับอุดมการณ์เสรีประชาธิปไตยและหลักสิทธิมนุษยชน ผลักดันให้งานทางวัฒนธรรมเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างภูมิปัญญาความรู้ ความคิดสร้างสรรค์ ตลอดจนมูลค่าทางเศรษฐกิจ รวมไปถึงยกเลิกการสร้างมาตรฐานกลางโดยรัฐในการให้ความหมาย การกำหนดคุณค่าทางศิลปะและวัฒนธรรม การจารึกประวัติศาสตร์ และการเล่าเรื่องจากรัฐส่วนกลางแต่เพียงฝ่ายเดียว

หมวด ๒

สมาชิก

ลักษณะ ๑

คุณสมบัติของสมาชิก

ข้อ ๑๑ สมาชิกต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

- (๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด หรือโดยการแปลงสัญชาติซึ่งได้สัญชาติไทยมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี
- (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ในวันที่สมัครเข้าเป็นสมาชิก
- (๓) มีคุณสมบัติอื่นตามที่กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองกำหนด

ข้อ ๑๒ สมาชิกต้องไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

- (๑) ต้องคำพิพากษาให้จำคุกและถูกคุมขังโดยหมายของศาล
- (๒) เป็นสมาชิกวุฒิสภาหรือเคยเป็นสมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกภาพสิ้นสุดลงยังไม่เกินสองปี
- (๓) เป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ หรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ
- (๔) เป็นสมาชิกพรรคการเมืองอื่นหรือผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองอื่นหรือผู้แจ้งการเตรียมการจัดตั้งพรรคการเมืองอื่น
- (๕) มีพฤติกรรมหรือความคิดขัดต่ออุดมการณ์ของพรรค
- (๖) มีลักษณะต้องห้ามอื่นตามที่กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองกำหนด

ลักษณะ ๒

การสมัครเป็นสมาชิกและการสิ้นสุดสมาชิกภาพ

ข้อ ๑๓ การสมัครเป็นสมาชิกพรรค ให้ยื่นใบสมัครพร้อมเอกสารประกอบตามแบบพิมพ์ของพรรค พร้อมสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน และสำเนาทะเบียนบ้านโดยรับรองสำเนาถูกต้อง ต่อนายทะเบียนสมาชิกพรรค หรือนายทะเบียนสมาชิกสาขาพรรค หรือบุคคลที่นายทะเบียนสมาชิกพรรคมอบหมาย

การยื่นใบสมัครพร้อมเอกสารประกอบต่อบุคคลตามวรรคหนึ่ง อาจยื่นทางไปรษณีย์ หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ก็ได้

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการยื่นใบสมัครให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการบริหารพรรค กำหนด

ข้อ ๑๔ เมื่อนายทะเบียนสมาชิกพรรคได้รับใบสมัครพร้อมเอกสารของผู้สมัครตามข้อ ๑๓ ให้พิจารณาใบสมัครพร้อมเอกสารประกอบดังกล่าวโดยเร็ว หากปรากฏว่าผู้สมัครมีคุณสมบัติ ไม่มีลักษณะต้องห้าม และได้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการสมัครเป็นสมาชิกแล้ว เมื่อนายทะเบียนสมาชิกพรรคเห็นสมควร ให้บรรจุรายชื่อผู้นั้นเป็นผู้มีสิทธิจะเป็นสมาชิก และให้เรียกเก็บค่าบำรุงพรรคต่อไป

ถ้านายทะเบียนสมาชิกพรรคเห็นว่า ผู้สมัครขาดคุณสมบัติ มีลักษณะต้องห้าม ไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการสมัครเป็นสมาชิก หรือนายทะเบียนสมาชิกพรรคพิจารณาแล้ว เห็นว่า บุคคลดังกล่าวไม่สมควรเป็นสมาชิก ให้นายทะเบียนสมาชิกพรรคมีคำสั่งปฏิเสธการรับเป็นสมาชิก

ข้อ ๑๕ ให้นายทะเบียนสมาชิกพรรคออกบัตรประจำตัวเพื่อยืนยันสมาชิกภาพให้แก่สมาชิกตามเงื่อนไข หลักเกณฑ์ และวิธีการที่คณะกรรมการบริหารพรรคกำหนด

ทั้งนี้ ค่าธรรมเนียมสำหรับการดำเนินการดังกล่าวให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการบริหารพรรคกำหนด

ข้อ ๑๖ นายทะเบียนสมาชิกพรรคต้องจัดทำทะเบียนสมาชิกให้เป็นปัจจุบัน และประกาศให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบความถูกต้อง

ให้นายทะเบียนสมาชิกสาขาพรรคจัดทำทะเบียนสมาชิกในสาขาพรรคของตน พร้อมทั้งประกาศให้ประชาชนทราบตามวรรคหนึ่งด้วย

ข้อ ๑๗ นายทะเบียนสมาชิกพรรคต้องเก็บรักษาทะเบียนสมาชิกไว้ ณ ที่ตั้งสำนักงานใหญ่ ให้นายทะเบียนสมาชิกสาขาพรรคส่งทะเบียนสมาชิกในสาขาพรรคของตนแก่นายทะเบียนสมาชิกพรรคเพื่อเก็บรักษาไว้ตามวรรคหนึ่ง

ข้อ ๑๘ สมาชิกที่มีภูมิลำเนาในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบของสาขาพรรคหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดใด ให้เป็นสมาชิกของสาขาพรรคหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดนั้น

ข้อ ๑๙ ภายใต้บังคับข้อ ๑๔ สมาชิกภาพเริ่มต้นเมื่อนายทะเบียนสมาชิกพรรคได้รับชำระเงินค่าบำรุงพรรคเรียบร้อยแล้ว

ข้อ ๒๐ สมาชิกมีสองประเภท

(๑) สมาชิกตลอดชีพ หมายถึง สมาชิกที่ชำระค่าบำรุงพรรคครั้งเดียวและดำรงสมาชิกภาพตลอดชีพ โดยค่าบำรุงพรรคต้องมีจำนวนไม่น้อยกว่าอัตราที่กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองกำหนด

(๒) สมาชิกรายปี หมายถึง สมาชิกที่ชำระค่าบำรุงพรรครายปีและดำรงสมาชิกภาพคราวละหนึ่งปีนับแต่วันที่นายทะเบียนสมาชิกพรรคได้รับชำระค่าบำรุงพรรคตามข้อ ๑๙ โดยค่าบำรุงพรรคต้องมีจำนวนไม่น้อยกว่าอัตราที่กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองกำหนด

ค่าบำรุงพรรคตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการบริหารพรรคอาจกำหนดค่าบำรุงพรรคได้ตามความเหมาะสม แต่ต้องไม่น้อยกว่าอัตราที่ระบุไว้ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองตามแต่กรณี

เพื่อประโยชน์ในการนับรอบระยะเวลาการชำระค่าบำรุงพรรครายปีของสมาชิกพรรค ให้ถือว่ารอบระยะเวลาการชำระค่าบำรุงพรรครายปีของปีที่สมาชิกได้ชำระค่าบำรุงพรรคเป็นครั้งแรกสิ้นสุดลงในวันที่ครบหนึ่งปีนับแต่วันที่ชำระค่าบำรุงพรรคครั้งแรก และให้เริ่มต้นนับรอบระยะเวลาการชำระค่าบำรุงพรรครายปีของปีถัดไป โดยนับตั้งแต่วันที่ชำระค่าบำรุงพรรคครั้งแรกครบหนึ่งปี ทั้งนี้ สมาชิกอาจชำระค่าบำรุงพรรครายปีของปีถัดไปในกรอบระยะเวลาดังกล่าวเมื่อใดก็ได้

ข้อ ๒๑ สมาชิกภาพของสมาชิกสิ้นสุดลงด้วยเหตุ ดังต่อไปนี้

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) ขาดคุณสมบัติตามข้อ ๑๑ หรือมีลักษณะต้องห้ามตามข้อ ๑๒

(๔) ไม่ชำระค่าบำรุงพรรครายปีเป็นระยะเวลาสองปีติดต่อกัน

(๕) คณะกรรมการบริหารพรรคมีมติให้สมาชิกภาพสิ้นสุดลง

(๖) พรรคสิ้นสุดลงตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง

(๗) สมาชิกผู้นั้นเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองอื่นในขณะเดียวกัน

(๘) เหตุอื่นตามที่กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองกำหนด

(๙) การสิ้นสุดของสมาชิกภาพของสมาชิกซึ่งดำรงตำแหน่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

มติของพรรคต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของที่ประชุมร่วมของคณะกรรมการบริหารพรรคและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สังกัดพรรคการเมือง

การสิ้นสุดของสมาชิกภาพด้วยเหตุตามวรรคหนึ่ง (๓) ให้ถือว่าวันที่นายทะเบียนสมาชิกพรรคจำหน่ายชื่อออกจากทะเบียนสมาชิกพรรคเป็นวันสิ้นสุดสมาชิกภาพ

ข้อ ๒๒ การสิ้นสมาชิกภาพตามข้อ ๒๑ (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) (๗) (๘) และ (๙) ให้นายทะเบียนสมาชิกพรรคจำหน่ายชื่อออกจากทะเบียนสมาชิก ให้ยกเลิกบัตรประจำตัวสมาชิก เรียกคืนเอกสาร และทรัพย์สินของพรรคซึ่งอยู่ในครอบครองของผู้นั้น

ข้อ ๒๓ การลาออกจากสมาชิกพรรค ให้ทำเป็นหนังสือและยื่นต่อนายทะเบียนสมาชิกพรรคหรือนายทะเบียนพรรคการเมืองตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง การลาออกให้มีผลนับแต่วันที่นายทะเบียนสมาชิกพรรคหรือนายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับหนังสือลาออก

ลักษณะ ๓

สิทธิ หน้าที่ ความรับผิดชอบของสมาชิกต่อพรรค

ข้อ ๒๔ สมาชิกพรรคมีสิทธิ ดังต่อไปนี้

- (๑) เสนอแนะนโยบายหรือแสดงความคิดเห็นต่อพรรค
- (๒) อาจได้รับเชิญเข้าร่วมประชุม เสนอญัตติ ตั้งกระทู้ถาม และลงคะแนนเสียง เพื่อมีมติในที่ประชุมของพรรคตามระเบียบและข้อบังคับการประชุม
- (๓) เสนอตนเองเพื่อรับเลือกตั้งจากที่ประชุมใหญ่หรือได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในพรรค
- (๔) ได้รับคัดเลือกเป็นตัวแทนพรรค ในการสมัครรับเลือกตั้งในทุกระดับ
- (๕) เข้าชื่อเสนอญัตติให้ถอดถอนหัวหน้าพรรค กรรมการบริหารพรรค หรือตำแหน่งอื่นใดในพรรค
- (๖) สิทธิอื่นตามข้อบังคับ

ข้อ ๒๕ สมาชิกพรรคมีหน้าที่ความรับผิดชอบต่อพรรค ดังต่อไปนี้

- (๑) เคารพและปฏิบัติตามอุดมการณ์ นโยบาย ข้อบังคับ มติของสมาชิกพรรค มติที่ประชุมใหญ่ มติคณะกรรมการบริหารพรรค มติคณะกรรมการสาขาพรรค ระเบียบ ประกาศ และคำสั่งของพรรค แล้วแต่กรณี
- (๒) รักษาชื่อเสียง เกียรติภูมิ และความเป็นเอกภาพของพรรค
- (๓) ไม่กระทำการใด ๆ ไปในทางที่จะนำความเสียหายมาสู่พรรค
- (๔) สนับสนุน ส่งเสริม และเผยแพร่อุดมการณ์ นโยบาย ตลอดจนช่วยเหลือ ในกิจกรรมของพรรค
- (๕) สนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคในทุกระดับ
- (๖) ไม่กระทำการใด ๆ อันเป็นการฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญ กฎหมายเกี่ยวกับ พรรคการเมือง และการเลือกตั้ง
- (๗) ชำระค่าบำรุงพรรค และค่าธรรมเนียมเว้นแต่ได้รับยกเว้นตามหลักเกณฑ์ ที่คณะกรรมการบริหารพรรคกำหนด

ลักษณะ ๔

ความรับผิดชอบของพรรคต่อสมาชิก

ข้อ ๒๖ ความรับผิดชอบของพรรคต่อสมาชิก มีดังต่อไปนี้

(๑) ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการกำหนดนโยบายและการตัดสินใจทางการเมือง

(๒) ให้ความเป็นธรรมแก่สมาชิกภายใต้กรอบแห่งกฎหมายและข้อบังคับพรรค

หมวด ๓

โครงสร้างพรรค

ข้อ ๒๗ โครงสร้างพรรค ประกอบด้วย

(๑) ที่ประชุมใหญ่

(๒) คณะกรรมการบริหารพรรค

(๓) คณะกรรมการสาขาพรรคและสาขาพรรค

(๔) ตัวแทนพรรคประจำจังหวัด

(๕) คณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้ง

(๖) ที่ประชุมสมาชิกพรรคที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

(๗) คณะกรรมการวินัยและจรรยาบรรณสมาชิกพรรค

(๘) สำนักอำนวยการพรรค

(๙) เครือข่ายผู้ใช้แรงงาน

ลักษณะ ๑

ที่ประชุมใหญ่พรรค

ข้อ ๒๘ องค์ประกอบของที่ประชุมใหญ่ มีดังต่อไปนี้

(๑) กรรมการบริหารพรรคไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการบริหารพรรคทั้งหมด

(๒) ผู้แทนสาขาพรรคไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสาขาพรรคทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ ซึ่งในจำนวนนี้ต้องประกอบด้วยผู้แทนสาขาพรรคไม่น้อยกว่าสองสาขาที่มาจากภาคต่างกันตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

(๓) ตัวแทนพรรคประจำจังหวัด ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของตัวแทนพรรคประจำจังหวัดทั้งหมด โดยให้นับตามจำนวนเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบที่มีการแต่งตั้งตัวแทนพรรคประจำจังหวัด

(๔) สมาชิกพรรคตามที่คณะกรรมการบริหารพรรคกำหนด

ข้อ ๒๙ องค์ประชุมของที่ประชุมใหญ่ต้องมีจำนวนไม่น้อยกว่าสองร้อยห้าสิบคน

ข้อ ๓๐ ให้หัวหน้าพรรคเป็นประธานในที่ประชุม เมื่อไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าพรรค หรือหัวหน้าพรรคไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้เลขาธิการพรรคทำหน้าที่แทน ถ้าไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งเลขาธิการพรรค หรือเลขาธิการพรรคไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการบริหารพรรคที่มาประชุมเลือกกรรมการบริหารพรรคคนใดคนหนึ่งเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ประธานในที่ประชุม

ให้เลขาธิการพรรคทำหน้าที่เป็นเลขานุการในที่ประชุม เมื่อไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งเลขาธิการพรรค หรือเลขาธิการพรรคไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการบริหารพรรคที่มาประชุมเลือกกรรมการบริหารพรรคคนใดคนหนึ่งเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่เลขานุการในที่ประชุม

ข้อ ๓๑ การดำเนินกิจการดังต่อไปนี้ให้กระทำโดยที่ประชุมใหญ่

(๑) การแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำประกาศอุดมการณ์ทางการเมืองของพรรคหรือนโยบายของพรรค

(๒) การแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรค

(๓) การเลือกตั้งหัวหน้าพรรค เลขาธิการพรรค เภรัณยูพรรค นายทะเบียนสมาชิกพรรค และกรรมการบริหารพรรคตามข้อ ๓๒ (๕)

(๔) การเลือกตั้งคณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรค

(๕) การถอดถอนกรรมการบริหารพรรคหรือกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคออกจากตำแหน่ง

(๖) การอนุมัติรายงานการเงิน งบการเงิน และการดำเนินกิจการของพรรคที่ได้ดำเนินการไปในรอบปีที่ผ่านมา

(๗) กิจการที่เสนอโดยคณะกรรมการบริหารพรรคหรือคณะกรรมการสาขาพรรค

(๘) กิจการอื่นตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง กฎหมาย หรือข้อบังคับนี้

กิจการตาม (๑) (๒) และ (๓) เมื่อได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่แล้ว ให้หัวหน้าพรรค มีหนังสือแจ้งนายทะเบียนพรรคการเมืองภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ และประกาศให้ทราบเป็นการทั่วไป

กิจการตาม (๕) เมื่อมีการถอดถอนโดยที่ประชุมใหญ่แล้ว ให้หัวหน้าพรรคดำเนินการ ตามวรรคสอง เว้นแต่หัวหน้าพรรคเป็นผู้ถูกถอดถอน ให้เลขาธิการพรรคดำเนินการแทน

ในการประชุมใหญ่ ห้ามผู้ซึ่งมิใช่บุคคลตามข้อ ๒๘ อยู่ในที่ประชุม เว้นแต่ได้รับอนุญาต จากประธานในที่ประชุม

การลงมติในที่ประชุมใหญ่ให้กระทำโดยเปิดเผย แต่การลงมติตาม (๓) (๔) และ (๕) ให้ลงคะแนนโดยลับ

ลักษณะ ๒

คณะกรรมการบริหารพรรค

ข้อ ๓๒ คณะกรรมการบริหารพรรคประกอบด้วยสมาชิกพรรค ซึ่งได้รับการเลือกตั้ง ให้เป็นกรรมการบริหารพรรคจำนวนไม่น้อยกว่าห้าคนโดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่พรรค และมีองค์ประกอบ ดังต่อไปนี้

- (๑) หัวหน้าพรรค
- (๒) เลขาธิการพรรค
- (๓) เภรัณฤกพรรค
- (๔) นายทะเบียนสมาชิกพรรค
- (๕) กรรมการบริหารพรรค

กรรมการบริหารพรรคตามข้อ ๓๒ (๑) ถึงข้อ ๓๒ (๔) ให้มีประเภทละหนึ่งคน โดยมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับพรรค กรรมการบริหารพรรคตามข้อ ๓๒ (๕) ให้มีอย่างน้อยหนึ่งคนซึ่งเป็นตัวแทนของผู้ใช้แรงงานที่ผู้แทนเครือข่ายผู้ใช้แรงงานเสนอชื่อ และที่ประชุมใหญ่ อาจกำหนดให้มีกรรมการบริหารพรรคตามข้อ ๓๒ (๕) ซึ่งมีใช้ตัวแทนของผู้ใช้แรงงานด้วยก็ได้ โดยมีอำนาจหน้าที่ตามข้อบังคับพรรค และจำนวนตามที่ที่ประชุมใหญ่กำหนด

ทั้งนี้ การเลือกกรรมการบริหารพรรคตามวรรคหนึ่งต้องคำนึงถึงความเท่าเทียมกันระหว่างเพศสภาพ และเพศวิถีด้วย

กรรมการบริหารพรรคต้องเป็นสมาชิกพรรคและต้องมีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์

ข้อ ๓๓ การเลือกตั้งกรรมการบริหารพรรคตามข้อ ๓๒ ให้ดำเนินการ ดังนี้

(๑) ให้สมาชิกในที่ประชุมใหญ่เสนอชื่อสมาชิกเป็นหัวหน้าพรรค โดยต้องมีสมาชิกในที่ประชุมเป็นผู้รับรองจำนวนไม่น้อยกว่าสามสิบคน จากนั้นให้ที่ประชุมใหญ่ลงมติให้ความเห็นชอบ ในกรณีที่มีผู้ได้รับการเสนอชื่อให้เป็นหัวหน้าพรรคมากกว่าหนึ่งคน ให้ผู้ที่ได้รับคะแนนสูงสุดได้รับเลือกเป็นหัวหน้าพรรค

ในกรณีที่มีผู้ได้รับการเสนอชื่อให้เป็นหัวหน้าพรรคคนเดียว ให้ผู้ที่ได้รับคะแนนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกในที่ประชุมได้รับเลือกเป็นหัวหน้าพรรค

(๒) เมื่อได้หัวหน้าพรรคตาม (๑) แล้ว ให้หัวหน้าพรรคเสนอชื่อสมาชิกเป็นเลขาธิการพรรคจำนวนหนึ่งคน เภรัณยูิกพรรคจำนวนหนึ่งคน นายทะเบียนสมาชิกพรรคจำนวนหนึ่งคน เพื่อให้ที่ประชุมใหญ่รับรองให้ความเห็นชอบ

(๒/๑) ให้ผู้แทนเครือข่ายผู้ใช้แรงงานเสนอชื่อสมาชิกที่สมควรดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารพรรคตามข้อ ๓๒ (๕) หนึ่งคน เพื่อให้ที่ประชุมใหญ่รับรองให้ความเห็นชอบ

(๓) ในกรณีที่ที่ประชุมใหญ่เห็นสมควร ให้มีกรรมการบริหารพรรคตามข้อ ๓๒ (๕) เกินกว่าหนึ่งคน ให้หัวหน้าพรรคที่ได้รับเลือกตาม (๑) กำหนดเพิ่มจำนวนกรรมการบริหารพรรคตามข้อ ๓๒ (๕) ตามมติที่ประชุมใหญ่

(๔) ให้สมาชิกในที่ประชุมเสนอชื่อสมาชิกที่สมควรดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารพรรคที่เพิ่มตาม (๓) โดยแต่ละชื่อต้องมีสมาชิกในที่ประชุมเป็นผู้รับรองจำนวนไม่น้อยกว่ายี่สิบคน จากนั้นให้ที่ประชุมใหญ่ลงมติให้ความเห็นชอบ โดยผู้ที่ได้รับคะแนนสูงสุดและลำดับรองลงมา ตามจำนวนที่หัวหน้าพรรคกำหนดใน (๓) เป็นกรรมการบริหารพรรคตามข้อ ๓๒ (๕)

ในกรณีที่ผู้ได้รับการเสนอชื่อให้เป็นกรรมการบริหารพรรคไม่อยู่ในที่ประชุม ต้องมีหนังสือยินยอมจากผู้นั้นประกอบการเสนอชื่อด้วย

ข้อ ๓๔ คณะกรรมการบริหารพรรคมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปีนับแต่วันที่ที่ประชุมใหญ่พรรคเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารพรรคชุดใหม่

ข้อ ๓๕ ในกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งตามข้อ ๓๒ (๒) (๓) (๔) หรือ (๕) วางลง ให้หัวหน้าพรรคเสนอชื่อสมาชิกที่สมควรดำรงตำแหน่งนั้นต่อที่ประชุมใหญ่เพื่อให้ความเห็นชอบต่อไป

ให้กรรมการบริหารพรรคที่ได้รับเลือกตามวรรคหนึ่ง ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเท่าที่เหลืออยู่
ของคณะกรรมการบริหารพรรค

ข้อ ๓๖ กรรมการบริหารพรรคทั้งคณะพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (๑) ครบวาระการดำรงตำแหน่ง
- (๒) หัวหน้าพรรคพ้นจากตำแหน่ง

ให้คณะกรรมการบริหารพรรคที่พ้นจากตำแหน่งตามวรรคหนึ่ง อยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่า
คณะกรรมการบริหารพรรคชุดใหม่จะเข้ารับหน้าที่ เว้นแต่กรณีหัวหน้าพรรคพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุ
ตามข้อ ๓๗ (๑) หรือ (๓) ให้กรรมการบริหารพรรคที่เหลืออยู่เลือกกรรมการบริหารพรรคคนหนึ่งคนใด
ปฏิบัติหน้าที่รักษาการหัวหน้าพรรค และให้คณะกรรมการบริหารพรรคที่เหลืออยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไป
จนกว่าคณะกรรมการบริหารพรรคชุดใหม่จะเข้ารับหน้าที่

เมื่อคณะกรรมการบริหารพรรคพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะตามวรรคหนึ่ง (๑) ให้เลือกตั้งคณะกรรมการ
บริหารพรรคชุดใหม่ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่กรรมการบริหารพรรคทั้งคณะพ้นจากตำแหน่ง
เมื่อคณะกรรมการบริหารพรรคพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะตามวรรคหนึ่ง (๒) ให้เรียกประชุมใหญ่
เพื่อเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารพรรคชุดใหม่ภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่คณะกรรมการดังกล่าว
พ้นจากตำแหน่ง

ข้อ ๓๗ กรรมการบริหารพรรคสิ้นสุดลงเฉพาะตัว เมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) พ้นจากสมาชิกภาพ
- (๔) ขาดประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคสามครั้งติดต่อกัน โดยไม่มีเหตุอันสมควร
- (๕) ถูกถอดถอนโดยที่ประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคด้วยมติสองในสาม

การลาออกจากกรรมการบริหารพรรคตามวรรคหนึ่ง (๒) ให้ทำเป็นหนังสือและยื่นต่อหัวหน้าพรรค
หรือคณะกรรมการบริหารพรรค

การเลือกตั้งกรรมการบริหารพรรคแทนตำแหน่งที่ว่างลงตามวรรคหนึ่ง ให้กระทำภายใน
หนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ตำแหน่งว่างลง

ในระหว่างที่ยังไม่มีการเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างลงตามวรรคหนึ่ง ให้หัวหน้าพรรคแต่งตั้งกรรมการบริหารพรรคคนใดคนหนึ่งเข้าทำหน้าที่แทนจนกว่าจะมีการเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างลง

ข้อ ๓๘ ให้หัวหน้าพรรคเป็นประธานในที่ประชุม เมื่อไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าพรรคหรือหัวหน้าพรรคไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้เลขาธิการพรรคเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ประธานในที่ประชุม

เมื่อไม่มีผู้ปฏิบัติหน้าที่ประธานในที่ประชุม ให้กรรมการบริหารพรรคที่มาประชุมเลือกกรรมการบริหารพรรคคนใดคนหนึ่งปฏิบัติหน้าที่ประธานในที่ประชุม

ให้เลขาธิการพรรคทำหน้าที่เป็นเลขานุการในที่ประชุม เมื่อไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งเลขาธิการพรรคหรือเลขาธิการพรรคไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมกำหนดกรรมการบริหารพรรคคนหนึ่งเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่เลขานุการในที่ประชุม

ข้อ ๓๙ คณะกรรมการบริหารพรรคมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) คัดเลือกสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
- (๒) คัดเลือกสมาชิกหรือบุคคลอื่นเพื่อแต่งตั้งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
- (๓) ควบคุมและกำกับดูแลมิให้สมาชิกหรือผู้ดำรงตำแหน่งภายในพรรคกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และข้อบังคับพรรค
- (๔) ออกกฎระเบียบและจัดตั้งหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อปฏิบัติงานให้เป็นไปตามนโยบายและข้อบังคับพรรค
- (๕) พิจารณาอนุมัติงบประมาณรายจ่ายของพรรค บริหารการเงิน ทรัพย์สิน และประโยชน์อื่นใดของพรรคและสาขาพรรค
- (๖) อนุมัติจัดตั้งและเลิก สาขาพรรค ตัวแทนพรรคประจำจังหวัด และองค์กรอื่นของพรรค
- (๗) สั่งหรือกระทำการใด ๆ เพื่อให้การดำเนินงานของพรรคเป็นไปด้วยความเรียบร้อย
- (๘) จัดประชุมใหญ่พรรคอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง
- (๙) จัดหาทุน ดูแลทรัพย์สิน รวมทั้งบริหารการเงิน ทรัพย์สิน และผลประโยชน์อื่นใดของพรรค

(๑๐) พิจารณาลงโทษวินัยสมาชิกพรรค

(๑๑) พิจารณาให้ความเห็นชอบในการดำรงตำแหน่งกรรมการสาขาพรรค และตัวแทนพรรคประจำจังหวัด

(๑๒) พิจารณาปลดกรรมการสาขาพรรค ตัวแทนพรรคประจำจังหวัด หรือกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งให้พ้นจากตำแหน่ง

(๑๓) กำหนดอำนาจหน้าที่ให้แก่กรรมการบริหารพรรคตามข้อ ๓๒ (๕)

(๑๔) แต่งตั้งและถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งของพรรค รวมถึงกำหนดให้กรรมการบริหารพรรคคนหนึ่งคนใดปฏิบัติหน้าที่ตามข้อ ๓๖ วรรคสอง

(๑๕) ดำเนินการอื่นใดตามที่เห็นสมควร เพื่อบังคับการให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย อุดมการณ์ และข้อบังคับนี้

ข้อ ๔๐ หัวหน้าพรรคมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นประธานกรรมการบริหารพรรค รับผิดชอบการบริหารงานของพรรค ให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ กฎหมายและข้อบังคับนี้

(๒) เป็นผู้แทนของพรรคในการดำเนินกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอก เพื่อการนี้ หัวหน้าพรรคจะมอบหมายเป็นหนังสือให้กรรมการบริหารพรรคคนหนึ่งหรือหลายคนทำการแทนก็ได้

(๓) แต่งตั้งรองหัวหน้าพรรค

(๔) ถอดถอนรองหัวหน้าพรรค

(๕) แต่งตั้งและถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งภายในพรรค

(๖) ให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้งหรือถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งฝ่ายต่าง ๆ ภายในพรรค

(๗) แต่งตั้งและถอดถอนผู้ปฏิบัติงานในกิจกรรมต่าง ๆ ของพรรคและคณะทำงานเฉพาะกิจทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

(๘) จัดตั้งฝ่ายต่าง ๆ ของพรรค และให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ลูกจ้างประจำหรือลูกจ้างชั่วคราวของพรรค

(๙) ดำเนินการอื่นใดที่กฎหมายกำหนดให้เป็นหน้าที่ของหัวหน้าพรรค หรือตามที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการบริหารพรรค

(๑๐) ดำเนินการอื่นใดเพื่อบังคับการให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และข้อบังคับนี้

ข้อ ๔๑ เลขธิการพรรคมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) เป็นผู้บังคับบัญชาหน่วยงานด้านธุรการตามที่หัวหน้าพรรคมอบหมาย
- (๒) แต่งตั้งรองเลขธิการพรรค
- (๓) ถอดถอนรองเลขธิการพรรค
- (๔) แต่งตั้งผู้อำนวยการพรรค
- (๕) ถอดถอนผู้อำนวยการพรรค
- (๖) เป็นผู้รับผิดชอบในการจัดประชุมคณะกรรมการบริหารพรรค การประชุมใหญ่ การประชุมร่วมกันของคณะกรรมการบริหารพรรคและที่ประชุมสมาชิกพรรคที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และดำเนินการอื่นใดตามที่ข้อบังคับนี้หรือประธานในที่ประชุมกำหนด
- (๗) จัดทำคำของบประมาณรายจ่าย เสนอขออนุมัติจากคณะกรรมการบริหารพรรค ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการบริหารพรรคกำหนด
- (๘) จัดตั้งฝ่ายต่าง ๆ อันเป็นส่วนงานภายในสำนักผู้อำนวยการพรรค
- (๙) ดำเนินการอื่นใดที่กฎหมายกำหนดให้เป็นหน้าที่ของเลขธิการพรรค หรือตามที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการบริหารพรรคหรือหัวหน้าพรรค

ข้อ ๔๒ เสรฐัญญิพรรคเป็นหัวหน้าฝ่ายการเงินและการบัญชีมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) ควบคุมดูแล จัดทำบัญชีรายรับ รายจ่ายให้เป็นไปตามจริง
- (๒) จัดทำรายงานการเงิน งบการเงินของพรรค
- (๓) จัดสรรงบประมาณเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายภายในพรรคตามมติคณะกรรมการบริหารพรรค
- (๔) ดำเนินการอื่นใดที่กฎหมายกำหนดให้เป็นหน้าที่ของเสฐัญญิพรรค หรือตามที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการบริหารพรรคหรือหัวหน้าพรรค

ข้อ ๔๓ นายทะเบียนสมาชิกพรรค เป็นหัวหน้าฝ่ายทะเบียนสมาชิกพรรคมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) รับสมัครบุคคลเข้าเป็นสมาชิกของพรรค ตรวจสอบคุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม และความเหมาะสมของผู้สมัครเข้าเป็นสมาชิกพรรค
- (๒) ควบคุม ดูแลทะเบียนสมาชิกพรรค สาขาพรรค และรายงานการเพิ่มขึ้นหรือลดลงของสมาชิกพรรคต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง

(๓) ดำเนินการอื่นใดที่กฎหมายกำหนดให้เป็นหน้าที่ของนายทะเบียนสมาชิกพรรค หรือตามที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการบริหารพรรคหรือหัวหน้าพรรค

ข้อ ๔๔ กรรมการบริหารพรรคตามข้อ ๓๒ (๕) มีอำนาจหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายจาก ที่ประชุมใหญ่ คณะกรรมการบริหารพรรคหรือหัวหน้าพรรค

ลักษณะ ๓

คณะกรรมการสาขาพรรคและสาขาพรรค

ข้อ ๔๕ คณะกรรมการบริหารพรรคอาจพิจารณาตั้งสาขาพรรคในเขตพื้นที่รับผิดชอบ ของสาขาซึ่งสมาชิกมีภูมิลำเนาอยู่ตั้งแต่ห้าร้อยคนขึ้นไปได้

หลักเกณฑ์ วิธีการจัดตั้งสาขาพรรค ให้เป็นไปตามกฎหมาย ข้อบังคับพรรค และระเบียบ ที่คณะกรรมการบริหารพรรคกำหนด

ข้อ ๔๖ ให้สาขาพรรคมีคณะกรรมการสาขาพรรคคณะหนึ่งซึ่งเลือกตั้งจากสมาชิก ที่มีภูมิลำเนาในเขตพื้นที่รับผิดชอบของสาขาพรรคจำนวนไม่น้อยกว่าเจ็ดคน มีวาระการดำรงตำแหน่งสี่ปี นับแต่วันที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการบริหารพรรคและมีประกาศจัดตั้งสาขาพรรค หรือมีประกาศตั้งคณะกรรมการสาขาพรรคชุดใหม่ โดยที่ประชุมจัดตั้งสาขาพรรคหรือที่ประชุมใหญ่ สาขาพรรคแล้วแต่กรณีเป็นผู้ดำเนินการคัดเลือกผู้สมควรดำรงตำแหน่งกรรมการสาขาพรรค แล้วเสนอให้คณะกรรมการบริหารพรรคพิจารณาให้ความเห็นชอบต่อไป

คณะกรรมการสาขาพรรค ประกอบด้วย

- (๑) หัวหน้าสาขาพรรค
- (๒) รองหัวหน้าสาขาพรรค
- (๓) เลขานุการสาขาพรรค
- (๔) เภรัญญิกสาขาพรรค
- (๕) นายทะเบียนสมาชิกสาขาพรรค
- (๖) กรรมการสาขาพรรคตำแหน่งอื่น อีกไม่น้อยกว่าสองคน

หลักเกณฑ์ วิธีการได้มาและการพ้นจากตำแหน่งของคณะกรรมการสาขาพรรคให้เป็นไปตาม กฎหมาย ข้อบังคับพรรค และระเบียบที่คณะกรรมการบริหารพรรคกำหนด

ข้อ ๔๗ คณะกรรมการสาขาพรรคมีวิธีการบริหารจัดการสาขาพรรค และอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) จัดทำบัญชีรายชื่อพร้อมที่อยู่ของสมาชิกสาขาพรรคให้เป็นปัจจุบัน
- (๒) จัดทำบัญชีรายรับและรายจ่ายของสาขาพรรคเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการบริหารพรรคภายในสามสิบวันนับแต่วันสิ้นปีปฏิทิน ซึ่งต้องจัดทำโดยเปิดเผยและสมาชิกตรวจสอบได้
- (๓) จัดทำแผนงาน โครงการ และรายงานผลการบริหารงานของสาขาพรรคเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการบริหารพรรคทุกกรอบสามเดือน
- (๔) แต่งตั้งคณะกรรมการหรือบุคคลให้ดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดในพื้นที่รับผิดชอบของสาขาพรรค
- (๕) ดำเนินการอื่นใดที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสาขาพรรคหรือตามที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการบริหารพรรคหรือหัวหน้าพรรค

ข้อ ๔๘ กรรมการสาขาพรรคแต่ละตำแหน่งมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- (๑) หัวหน้าสาขาพรรค
  - (ก) จัดให้มีบัญชีรับและจ่ายเงินของสาขาพรรค
  - (ข) จัดทำบัญชีรายชื่อพร้อมที่อยู่ของสมาชิกพรรคที่มีภูมิลำเนาในเขตพื้นที่ซึ่งเป็นที่ตั้งของสาขาพรรค
  - (ค) เป็นผู้แทนของสาขาพรรคและผู้รับผิดชอบในกิจกรรมทั้งปวงของสาขาพรรค
  - (ง) เป็นประธานของคณะกรรมการสาขาพรรค เรียกประชุมคณะกรรมการสาขาพรรคและเป็นประธานการประชุม
  - (จ) เรียกประชุมใหญ่สาขาพรรคโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสาขาพรรคและเป็นประธานของที่ประชุม ตลอดจนดำเนินการประชุม
  - (ฉ) อำนาจอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการบริหารพรรคกำหนด
- (๒) รองหัวหน้าสาขาพรรค มีอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบตามที่หัวหน้าสาขาพรรคมอบหมาย
- (๓) เลขานุการสาขาพรรค มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบ
  - (ก) ตรวจสอบและกำกับดูแลกิจการทั้งปวงของสาขาพรรคตามที่คณะกรรมการสาขาพรรคกำหนด และให้รับผิดชอบโดยตรงจากหัวหน้าสาขาพรรคในกิจการที่หัวหน้าสาขาพรรคมอบหมาย

- (ข) เสนอรายงานต่อที่ประชุมคณะกรรมการสาขาพรรคและที่ประชุมใหญ่สาขาพรรค
- (ค) เป็นเลขานุการของที่ประชุมคณะกรรมการสาขาพรรคและที่ประชุมใหญ่สาขาพรรค
- (ง) กำกับดูแลการบริหารงานของสำนักงานสาขาพรรค
- (จ) อำนาจอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการบริหารพรรคกำหนด

(๔) เற்றுญิกสาขาพรรค มีอำนาจหน้าที่ควบคุมรายรับ - รายจ่าย บัญชีทรัพย์สิน หนี้สิน และงบการเงินของสาขาพรรคตามที่หัวหน้าสาขาพรรค เลขานุการสาขาพรรคหรือคณะกรรมการสาขาพรรคมอบหมาย

(๕) นายทะเบียนสมาชิกสาขาพรรค มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบทะเบียนสมาชิกสาขาพรรค

(๖) กรรมการสาขาพรรคตำแหน่งบริหารพรรคอื่น ๆ มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบตามที่คณะกรรมการสาขาพรรคมอบหมาย และอำนาจอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการบริหารพรรคกำหนด

ข้อ ๔๙ ความเป็นกรรมการสาขาพรรคสิ้นสุดลงเฉพาะตัว เมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) ขาดจากสมาชิกภาพ
- (๔) อื่น ๆ ตามที่กฎหมายหรือข้อบังคับพรรคกำหนด

เมื่อตำแหน่งกรรมการสาขาพรรคว่างลงตาม (๑) (๒) (๓) และ (๔) ให้หัวหน้าสาขาพรรค แต่งตั้งกรรมการสาขาพรรคคนใดคนหนึ่งเข้าทำหน้าที่แทน จนกว่าจะมีการเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง ซึ่งต้องกระทำภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ตำแหน่งว่างลง หากตำแหน่งหัวหน้าสาขาพรรคว่างลงตาม (๑) (๒) (๓) และ (๔) ให้รองหัวหน้าสาขาพรรคทำหน้าที่แทน ถ้าไม่มีรองหัวหน้าสาขาพรรค ให้กรรมการสาขาพรรคที่เหลืออยู่เลือกกรรมการสาขาพรรคคนใดคนหนึ่งทำหน้าที่แทน และให้มีอำนาจเรียกประชุมใหญ่สาขาพรรคเพื่อตั้งหัวหน้าสาขาพรรคแทนตำแหน่งที่ว่างภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ตำแหน่งว่างลง

ข้อ ๕๐ กรรมการสาขาพรรคพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะ เมื่อ

- (๑) ครบวาระ
- (๒) กรรมการสาขาพรรคว่างลงเกินกึ่งหนึ่งของกรรมการสาขาพรรคทั้งหมด

เมื่อคณะกรรมการสาขาพรรคพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะ ให้หัวหน้าสาขาพรรคมีอำนาจในการเรียกประชุมใหญ่ เพื่อดำเนินการเลือกตั้งคณะกรรมการสาขาพรรคชุดใหม่ภายในสี่สิบห้าวัน นับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งทั้งคณะ

ในกรณีที่มีเหตุให้คณะกรรมการสาขาพรรคพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะ ให้คณะกรรมการสาขาพรรคที่พ้นจากตำแหน่งอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะมีการเลือกตั้งคณะกรรมการสาขาพรรคชุดใหม่

ในกรณีไม่มีกรรมการสาขาพรรคเหลืออยู่ หรือมีแต่ไม่ยินยอมดำเนินการเลือกตั้งคณะกรรมการสาขาพรรคชุดใหม่ คณะกรรมการบริหารพรรคจะดำเนินการเองหรือจะมอบหมายให้สมาชิกสาขาพรรคจำนวนหนึ่งดำเนินการแทนก็ได้

ข้อ ๕๑ เมื่อดำเนินการจัดตั้งสาขาพรรคครบตามที่กำหนดในมาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ แล้ว หากต่อมาภายหลังมีสาขาพรรคการเมืองไม่ครบตามมาตรา ๓๓ ให้ดำเนินการจัดตั้งสาขาพรรคให้ครบตามมาตรา ๓๓ ภายในหกสิบวัน นับแต่วันที่สาขาพรรคมีจำนวนไม่ครบตามมาตรา ๓๓

ลักษณะ ๔

ตัวแทนพรรคประจำจังหวัด

ข้อ ๕๒ ในจังหวัดที่มีได้เป็นพื้นที่ที่รับผิดชอบของสาขาพรรคการเมือง ถ้ามีสมาชิกพรรคซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดนั้นเกินหนึ่งร้อยคน คณะกรรมการบริหารพรรคอาจพิจารณากำหนดให้จังหวัดเป็นเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบเพื่อแต่งตั้งสมาชิกพรรคซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดนั้น ซึ่งมาจากการเลือกของสมาชิกพรรคดังกล่าวให้เป็นตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด ได้ตามจำนวนที่เห็นสมควรเพื่อดำเนินกิจกรรมของพรรคในจังหวัดนั้น โดยมีวาระการดำรงตำแหน่งสี่ปีนับแต่วันที่มิประกาศแต่งตั้งตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด

คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม หลักเกณฑ์ วิธีการจัดตั้ง และอำนาจหน้าที่ของตัวแทนพรรคประจำจังหวัด ให้เป็นไปตามกฎหมาย ข้อบังคับพรรค และระเบียบที่คณะกรรมการบริหารพรรคกำหนด

ข้อ ๕๓ ตัวแทนพรรคประจำจังหวัดมีวิธีการบริหารจัดการตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดและอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) จัดทำบัญชีรายชื่อพร้อมที่อยู่ของสมาชิกในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบให้เป็นปัจจุบัน
- (๒) จัดทำบัญชีรายรับและรายจ่ายของตัวแทนพรรคประจำจังหวัดเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการบริหารพรรคภายในสามสิบวันนับแต่วันสิ้นปีปฏิทิน ซึ่งต้องจัดทำโดยเปิดเผยและสมาชิกตรวจสอบได้
- (๓) ดำเนินการอื่นใดที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของตัวแทนพรรคประจำจังหวัดหรือตามที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการสาขาพรรค คณะกรรมการบริหารพรรคหรือหัวหน้าพรรค

ข้อ ๕๔ ความเป็นตัวแทนพรรคประจำจังหวัดสิ้นสุดลง เมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) ครบวาระ
- (๔) ขาดจากสมาชิกภาพ
- (๕) หัวหน้าพรรคโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการบริหารพรรคสั่งปลดออกจากการเป็นตัวแทนพรรคประจำจังหวัด

กรณีลาออกตาม (๒) ให้แจ้งการลาออกเป็นหนังสือที่ลงลายมือชื่อพร้อมทั้งแนบสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนที่ลงลายมือชื่อของตนเอง ต่อหัวหน้าพรรค และให้ถือว่าการลาออกนั้นมีผลนับแต่วันที่หัวหน้าพรรคได้รับหนังสือลาออกนั้น

กรณีที่ความเป็นตัวแทนพรรคประจำจังหวัดสิ้นสุดลงเนื่องจากเหตุตาม (๓) ให้อยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะมีการประกาศแต่งตั้งตัวแทนพรรคประจำจังหวัดขึ้นใหม่

ลักษณะ ๕

คณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้ง

ข้อ ๕๕ ให้มีคณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งจำนวนตามที่คณะกรรมการบริหารพรรคกำหนดมาจากการเลือกตั้งโดยที่ประชุมใหญ่ของพรรค ประกอบด้วยสมาชิกพรรคอย่างน้อยต่อไปนี้

- (๑) กรรมการบริหารพรรคไม่เกินกึ่งหนึ่งของคณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้ง
- (๒) หัวหน้าสาขาพรรคจำนวนสี่สาขาซึ่งมาจากภาคต่างกัน
- (๓) ตัวแทนพรรคประจำจังหวัดอย่างน้อยหนึ่งคน

คณะกรรมการบริหารพรรคอาจกำหนดให้มีสมาชิกพรรคจำนวนหนึ่งเป็นองค์ประกอบของคณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งตามวรรคหนึ่งด้วยก็ได้

ข้อ ๕๕/๑ การเลือกตั้งคณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้ง ให้หัวหน้าพรรคเสนอชื่อสมาชิกพรรคตามข้อ ๕๕ (๑) และให้สมาชิกพรรคในที่ประชุมใหญ่เสนอชื่อสมาชิกตามข้อ ๕๕ (๒) (๓) และตามข้อ ๕๕ วรรคสอง ถ้ามี

การเสนอชื่อสมาชิกตามข้อ ๕๕ (๓) และตามข้อ ๕๕ วรรคสอง ต้องมีผู้รับรองไม่น้อยกว่าสามสิบคน ให้สมาชิกพรรคในที่ประชุมใหญ่สามารถเสนอชื่อสมาชิกตามข้อ ๕๕ (๓) เพิ่มเติมอีกสองคนเพื่อสำรองไว้สำหรับข้อ ๕๕ (๓)

ข้อ ๕๕/๒ คณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี นับแต่วันที่ได้รับการเลือกตั้งและอาจได้รับเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งอีกได้

กรณีกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งตามข้อ ๕๕ (๓) ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ด้วยเหตุใด ๆ หรือว่างลง ให้คณะกรรมการบริหารพรรคแต่งตั้งตัวแทนพรรคประจำจังหวัด ซึ่งที่ประชุมใหญ่เลือกสำรองไว้ตามข้อ ๕๕/๑ วรรคสาม ตามลำดับคะแนน เข้าทำหน้าที่แทนเป็นการชั่วคราว หรือให้ดำรงตำแหน่งแทนแล้วแต่กรณี โดยมีวาระการดำรงตำแหน่งเท่าที่เหลืออยู่

ข้อ ๕๕/๓ คณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะ เมื่อ

(๑) ครบวาระ

(๒) กรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งว่างลงเกินกึ่งหนึ่ง

กรณีคณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะ ให้คณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งยังอยู่ทำหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะมีการเลือกตั้งคณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งชุดใหม่

ข้อ ๕๕/๔ ความเป็นกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งสิ้นสุดลงเฉพาะตัว เมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) ขาดจากสมาชิกภาพ

(๔) พ้นจากความเป็นกรรมการบริหารพรรค หัวหน้าสาขาพรรค หรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด

(๕) คณะกรรมการบริหารพรรค สั่งปลดออกจากการเป็นกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้ง

การลาออกตาม (๒) ให้แจ้งการลาออกเป็นหนังสือที่ลงลายมือชื่อพร้อมกับแนบสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนที่ลงลายมือชื่อของตนเอง ต่อหัวหน้าพรรค และให้ถือว่าการลาออกนั้นมีผลนับแต่วันที่หัวหน้าพรรคได้รับหนังสือลาออกนั้น

ในกรณีที่กรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งอันเป็นองค์ประกอบตามข้อ ๕๕ (๑) (๒) หรือ (๓) สิ้นสุดลงทั้งหมดในบางองค์ประกอบ ให้คณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งปฏิบัติหน้าที่ต่อไปตามจำนวนเท่าที่มีอยู่ เว้นแต่กรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งว่างลงเกินกึ่งหนึ่งของทั้งคณะ ให้เป็นไปตามข้อ ๕๕/๓

ข้อ ๕๖ การสิ้นสุดลง อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง และระเบียบที่คณะกรรมการบริหารพรรคกำหนด

ลักษณะ ๖

ที่ประชุมสมาชิกพรรคที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ข้อ ๕๗ ที่ประชุมสมาชิกพรรคที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ประกอบด้วยสมาชิกพรรคที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทุกคน

หลักเกณฑ์และวิธีการประชุมให้เป็นตามข้อบังคับที่ที่ประชุมสมาชิกพรรคที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามวรรคหนึ่งกำหนด

ข้อ ๕๘ เมื่อมีสมาชิกพรรคได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ให้มีการประชุมสมาชิกพรรคที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ข้อ ๕๙ ที่ประชุมสมาชิกพรรคที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณา ระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร การประชุมรัฐสภาและกิจการที่เกี่ยวกับรัฐสภา รวมทั้งเรื่องสำคัญอื่น ๆ ที่หัวหน้าพรรค เลขาธิการพรรค หรือคณะกรรมการบริหารพรรคเห็นสมควรปรึกษาหารือ

ให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเลือกประธาน รองประธาน เลขานุการและผู้ช่วยเลขานุการที่ประชุมตามจำนวนที่เห็นสมควร

การพ้นจากตำแหน่งประธาน รองประธาน เลขานุการ หรือผู้ช่วยเลขานุการที่ประชุมสมาชิกพรรคที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ให้เป็นไปตามมติที่ประชุมสมาชิกพรรคที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ลักษณะ ๗

คณะกรรมการวินัยและจรรยาบรรณสมาชิกพรรค

ข้อ ๖๐ ให้มีคณะกรรมการวินัยและจรรยาบรรณสมาชิกพรรคประกอบด้วยกรรมการจำนวนห้าคน โดยหัวหน้าพรรคเสนอชื่อให้คณะกรรมการบริหารพรรคพิจารณาแต่งตั้ง มีวาระดำรงตำแหน่งสี่ปี แต่คณะกรรมการบริหารพรรคอาจสั่งให้พ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระก็ได้

ข้อ ๖๐/๑ ในกรณีที่มีการร้องเรียนว่าสมาชิกผู้ใดกระทำความผิดวินัยตามข้อ ๑๑๕ (๕) ให้คณะกรรมการบริหารพรรคแต่งตั้งสมาชิกพรรคซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการกระทำผิดทางเพศจำนวน ๒ คน ร่วมเป็นองค์ประกอบในคณะกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งตามข้อ ๖๐ ขึ้นเฉพาะคราว

ข้อ ๖๑ ให้คณะกรรมการวินัยและจรรยาบรรณมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) รับเรื่องร้องเรียนจากสมาชิกหรือบุคลากรของพรรค
- (๒) พิจารณายานหลักฐานที่อาจจำเป็นแก่การพิสูจน์ข้อเท็จจริง
- (๓) แสวงหายานหลักฐาน คำชี้แจง หรือความเห็นของคู่กรณีหรือของพยานบุคคลหรือพยานผู้เชี่ยวชาญที่คู่กรณีกล่าวอ้าง เว้นแต่เป็นการกล่าวอ้างที่ไม่จำเป็น ฟุ่มเฟือยหรือเพื่อประวิงเวลา
- (๔) เรียกเอกสารที่เกี่ยวข้องซึ่งอยู่ในครอบครองของสมาชิกหรือบุคลากรของพรรค
- (๕) ทำความเห็นประกอบเหตุผลเกี่ยวกับเรื่องร้องเรียนเสนอคณะกรรมการบริหารพรรคเพื่อพิจารณามีคำสั่งตามข้อบังคับนี้

(๖) ออกระเบียบเกี่ยวกับการดำเนินงานภายในคณะกรรมการวินัยและจรรยาบรรณ โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการบริหารพรรค

- (๗) ดำเนินการอื่นใดตามที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการบริหารพรรค

ลักษณะ ๘

สำนักอำนวยการพรรค

ข้อ ๖๒ ให้มีสำนักอำนวยการพรรคอยู่ภายใต้บังคับบัญชาของเลขาธิการพรรค

ข้อ ๖๓ สำนักอำนวยการพรรคมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) รับผิดชอบงานธุรการของพรรค
- (๒) บริหารจัดการภายในพรรคและสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการบริหารพรรค คณะทำงานอื่นตามโครงสร้างพรรค สาขาพรรค และตัวแทนพรรคประจำจังหวัด

(๓) กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารงานบุคคล ภายใต้ความเห็นชอบของเลขาธิการพรรค

(๔) ดำเนินการอื่นตามที่คณะกรรมการบริหารพรรคหรือเลขาธิการพรรคมอบหมาย

ข้อ ๖๔ ผู้อำนวยการพรรคมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดในสำนักผู้อำนวยการพรรค

(๒) กำหนดตำแหน่ง อัตราเงินเดือน การแต่งตั้ง การให้ความดีความชอบ การลงโทษ การถอดถอนเงินตอบแทนและอื่น ๆ ของเจ้าหน้าที่ของพรรค ตามระเบียบที่คณะกรรมการบริหารพรรคกำหนด

(๓) บังคับการให้เป็นไปตามข้อบังคับพรรค

ลักษณะ ๙

เครือข่ายผู้ใช้แรงงาน

ข้อ ๖๔/๑ พรรคต้องสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมรวมทั้งการสร้างเครือข่ายผู้ใช้แรงงาน โดยกำหนดให้มีหน่วยงานหนึ่งในพรรค ชื่อว่า “เครือข่ายผู้ใช้แรงงาน” ให้มีคณะกรรมการเครือข่ายผู้ใช้แรงงานที่มาจากการแต่งตั้งของคณะกรรมการบริหารพรรคสำหรับดำเนินกิจกรรมเพื่อส่งเสริมและสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์กับผู้ใช้แรงงาน

หลักเกณฑ์ วิธีการได้มา โครงสร้าง อำนาจหน้าที่ และการพ้นจากตำแหน่งของคณะกรรมการเครือข่ายผู้ใช้แรงงานให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการบริหารพรรคกำหนด

ข้อ ๖๔/๒ เครือข่ายผู้ใช้แรงงานต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับอุดมการณ์ นโยบาย และข้อบังคับพรรค

หมวด ๔

การประชุม

ลักษณะ ๑

การประชุมใหญ่

ข้อ ๖๕ คณะกรรมการบริหารพรรคต้องจัดให้มีการประชุมใหญ่สามัญปีละหนึ่งครั้ง ส่วนการประชุมใหญ่วิสามัญอาจมีก็ได้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการที่กำหนดในข้อบังคับพรรค

การเรียกประชุมใหญ่ให้หัวหน้าพรรคประกาศให้สมาชิกพรรคทราบล่วงหน้าเป็นการทั่วไปไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน โดยระบุ วัน เวลา สถานที่ และระเบียบวาระการประชุม

ข้อ ๖๖ ในกรณีที่ต้องมีมติของที่ประชุม ให้ประธาน รองประธาน เลขานุการ และผู้เข้าร่วมประชุมมีสิทธิออกเสียงต้องลงคะแนนเสียงเพื่อมีมติคนละหนึ่งเสียง

ถ้าบุคคลตามวรรคหนึ่งดำรงตำแหน่งหลายฐานะในคราวเดียวกัน ให้มีสิทธิลงคะแนนได้เพียงเสียงเดียว ในกรณีที่มีคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด การออกเสียงลงคะแนนจะกระทำแทนกันมิได้

ข้อ ๖๗ การลงคะแนนเสียงเพื่อมีมติให้เป็นไปตามเสียงข้างมากของที่ประชุม เว้นแต่กฎหมาย หรือข้อบังคับพรรคกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

ส่วนที่ ๑

การประชุมใหญ่สามัญ

ข้อ ๖๘ ให้จัดการประชุมใหญ่สามัญขึ้นภายในเดือนเมษายนของทุกปี

ข้อ ๖๙ ญัตติในการประชุมใหญ่สามัญให้เป็นไปตามมติคณะกรรมการบริหารพรรค และให้เลขาธิการพรรคบรรจุเป็นระเบียบวาระในการประชุม

ข้อ ๗๐ หัวหน้าพรรคอาจมอบหมายผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคเป็นผู้นำเสนอญัตติต่อที่ประชุมใหญ่ ก่อนเปิดโอกาสให้มีการอภิปรายโดยทั่วไปในที่ประชุม

ส่วนที่ ๒

การประชุมใหญ่วิสามัญ

ข้อ ๗๑ การเสนอให้จัดการประชุมใหญ่วิสามัญ ให้ทำเป็นหนังสือยื่นต่อเลขาธิการพรรค หนังสือตามวรรคหนึ่งต้องประกอบด้วย ญัตติที่ประสงค์ให้พิจารณาลงมติ รายชื่อผู้เสนอญัตติ รายชื่อผู้รับรอง และเอกสารประกอบการเสนอญัตติ ถ้ามี

การยื่นหนังสือตามวรรคหนึ่งอาจยื่นทางไปรษณีย์ หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์อื่นก็ได้ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการบริหารพรรคกำหนด

ข้อ ๗๒ ผู้มีสิทธิเสนอให้จัดการประชุมใหญ่วิสามัญ มีดังต่อไปนี้

(๑) คณะกรรมการบริหารพรรค

(๒) กรรมการบริหารพรรคจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนกรรมการบริหารพรรค

ทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

(๓) สมาชิกซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของเท่าที่มีอยู่

(๔) สมาชิกพรรคจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกพรรคทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ หรือไม่น้อยกว่าสองร้อยห้าสิบคน แล้วแต่จำนวนใดจะน้อยกว่า

(๕) สมาชิกพรรคจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ หรือไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคน แล้วแต่จำนวนใดจะมากกว่า

การเสนอให้จัดประชุมใหญ่วิสามัญเพื่อพิจารณาญัตติตามมาตรา ๑๐ การแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับพรรค หรือหมวด ๑๑ ลักษณะ ๒ การรวมพรรค ให้เสนอโดยผู้มีสิทธิเสนอตามวรรคหนึ่ง (๑) เท่านั้น

การเสนอให้จัดประชุมใหญ่วิสามัญเพื่อพิจารณาญัตติตามมาตรา ๕ ลักษณะ ๔ การถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคออกจากตำแหน่ง ให้เสนอโดยผู้มีสิทธิเสนอตามวรรคหนึ่ง (๕) เท่านั้น

ข้อ ๗๓ เมื่อเลขาธิการพรรคได้รับหนังสือตามข้อ ๗๑ แล้ว ให้เสนอคณะกรรมการบริหารพรรคเพื่อบรรจุเป็นระเบียบวาระการประชุมภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือ

คณะกรรมการบริหารพรรคอาจเปิดรับญัตติเพิ่มเติมจากสมาชิกเป็นระยะเวลาไม่เกินสามสิบวันก็ได้ สมาชิกที่เสนอญัตติตามวรรคสอง ต้องทำเป็นหนังสือและมีสมาชิกอื่นรับรองไม่น้อยกว่าห้าสิบคน โดยยื่นต่อเลขาธิการพรรค หรืออาจยื่นทางไปรษณีย์ หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์อื่นก็ได้ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการบริหารพรรคกำหนด

ข้อ ๗๔ ให้คณะกรรมการบริหารพรรคพิจารณาญัตติเพิ่มเติมตามข้อ ๗๓ วรรคสอง ทั้งนี้ มิให้บรรจุญัตติที่มีเนื้อหาดังต่อไปนี้ในระเบียบวาระการประชุม

(๑) เป็นการแปรญัตติเดิมตามข้อ ๗๓ วรรคหนึ่ง

(๒) เป็นการตั้งกระทู้ถาม

(๓) เป็นเรื่องที่ไม่มีสาระอันควรแก่การพิจารณา

(๔) เป็นเรื่องที่ไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของที่ประชุมใหญ่

กรณีญัตติเพิ่มเติมญัตติตั้งต้น หรือญัตติเพิ่มเติมอื่น มีเนื้อหาเป็นเรื่องเดียวกันหรือเกี่ยวเนื่องกัน จะยุบรวมญัตติเป็นญัตติเดียวกันก็ได้

คำวินิจฉัยว่าญัตติเพิ่มเติมมีลักษณะต้องห้ามหรือไม่ของคณะกรรมการบริหารพรรคให้ถือเป็นที่สุด ผู้ใดจะโต้แย้งไม่ได้

ข้อ ๗๕ ในระหว่างระยะเวลาเสนอญัตติเพิ่มเติมตามข้อ ๗๓ เมื่อมีเหตุจำเป็นอันสมควร ให้คณะกรรมการบริหารพรรคยื่นหรือขยายระยะเวลาได้ตามสมควร

เมื่อครบกำหนดระยะเวลาเสนอญัตติเพิ่มเติมตามข้อ ๗๓ วรรคสอง หรือข้อ ๗๕ วรรคหนึ่ง ตามแต่กรณีแล้ว ให้คณะกรรมการบริหารพรรคจัดประชุมภายในสามสัปดาห์

ลักษณะ ๒

การประชุมใหญ่สาขาพรรค

ข้อ ๗๖ ให้มีการประชุมใหญ่สาขาพรรคอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

ข้อ ๗๗ องค์ประกอบของที่ประชุมใหญ่สาขาพรรค ประกอบด้วยกรรมการสาขาพรรค ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของกรรมการสาขาพรรคทั้งหมด และสมาชิกสาขาพรรค

ข้อ ๗๘ องค์ประชุมของที่ประชุมใหญ่สาขาพรรคต้องมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยคน

ข้อ ๗๙ ให้หัวหน้าสาขาพรรคเป็นประธานในที่ประชุม เมื่อไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าสาขาพรรค หรือหัวหน้าสาขาพรรคไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองหัวหน้าสาขาพรรคเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ ประธานในที่ประชุม

เมื่อไม่มีผู้ปฏิบัติหน้าที่ประธานในที่ประชุม ให้กรรมการสาขาพรรคที่มาประชุมเลือกกรรมการสาขาพรรคคนใดคนหนึ่งปฏิบัติหน้าที่ประธานในที่ประชุม

ให้เลขานุการสาขาพรรคทำหน้าที่เป็นเลขานุการในที่ประชุม เมื่อไม่มีผู้ดำรงตำแหน่ง เลขานุการสาขาพรรค หรือเลขานุการสาขาพรรคไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ประธานในที่ประชุม กำหนดให้กรรมการสาขาพรรคคนใดคนหนึ่งเป็นเลขานุการในที่ประชุม

ข้อ ๘๐ กิจการดังต่อไปนี้ให้กระทำโดยที่ประชุมใหญ่สาขาพรรค

(๑) รับรองงบการเงินประจำปีของสาขาพรรค

(๒) เลือกกรรมการสาขาพรรค เพื่อเสนอคณะกรรมการบริหารพรรคให้ความเห็นชอบ

(๓) การอื่นใดตามที่กฎหมายหรือข้อบังคับพรรคกำหนด หรือคณะกรรมการบริหารพรรค

มอบหมาย

ข้อ ๘๑ การเรียกประชุมใหญ่สาขาพรรคให้หัวหน้าสาขาพรรคประกาศให้สมาชิกสาขาพรรคทราบล่วงหน้าเป็นการทั่วไปไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน โดยระบุ วัน เวลา สถานที่ และระเบียบวาระการประชุม

ลักษณะ ๓

การประชุมของคณะกรรมการบริหารพรรค

ข้อ ๘๒ ให้หัวหน้าพรรคเรียกประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคอย่างน้อยเดือนละหนึ่งครั้ง การเรียกประชุมตามวรรคหนึ่ง ให้หัวหน้าพรรคเป็นประธานในที่ประชุม เมื่อไม่มีผู้ดำรงตำแหน่ง หัวหน้าพรรค หรือหัวหน้าพรรคไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้เลขาธิการพรรคปฏิบัติหน้าที่ ประธานในที่ประชุม

เมื่อไม่มีผู้ดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้กรรมการบริหารพรรคคนหนึ่งเป็นผู้เรียกประชุม

ให้เลขาธิการพรรคเป็นเลขานุการที่ประชุม เมื่อไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งเลขาธิการพรรค หรือเลขาธิการพรรคไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมกำหนดกรรมการบริหารพรรคคนหนึ่ง เป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่เลขานุการในที่ประชุม

ข้อ ๘๓ การประชุมต้องมีกรรมการบริหารพรรคมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

ข้อ ๘๔ การลงคะแนนเสียงเพื่อมีมติให้เป็นไปตามเสียงข้างมากของที่ประชุม เว้นแต่กฎหมาย หรือข้อบังคับพรรคกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

ข้อ ๘๕ การลงมติในที่ประชุมของคณะกรรมการบริหารพรรคให้กระทำโดยเปิดเผย เว้นแต่กรณีที่หัวหน้าพรรคเห็นสมควรให้กระทำโดยลับ

ลักษณะ ๔

การประชุมของคณะกรรมการสาขาพรรค

ข้อ ๘๖ ให้นำบทบัญญัติตามลักษณะ ๓ การประชุมของคณะกรรมการบริหารพรรค มาใช้กับการประชุมของคณะกรรมการสาขาพรรคโดยอนุโลม

ลักษณะ ๕

การประชุมของตัวแทนพรรคประจำจังหวัดและสมาชิก

ข้อ ๘๗ ให้มีการประชุมใหญ่ตัวแทนพรรคประจำจังหวัดอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง องค์ประกอบของที่ประชุมตามวรรคหนึ่ง ประกอบด้วยตัวแทนพรรคประจำจังหวัด และสมาชิกพรรคในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบ

ในการประชุมต้องมีองค์ประชุมไม่น้อยกว่าห้าสิบคน

ข้อ ๘๘ กิจการดังต่อไปนี้ให้กระทำโดยที่ประชุมตามข้อ ๘๗

- (๑) รับรองงบการเงินประจำปีของตัวแทนพรรคประจำจังหวัด
- (๒) เลือกตัวแทนพรรคประจำจังหวัด เพื่อเสนอคณะกรรมการบริหารพรรคให้ความเห็นชอบ
- (๓) การอื่นใดตามที่กฎหมายหรือข้อบังคับพรรคกำหนด หรือคณะกรรมการบริหารพรรค

มอบหมาย

หมวด ๕

ประชาธิปไตยภายในพรรค

ลักษณะ ๑

การคัดเลือกสมาชิกเพื่อส่งเข้าสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ข้อ ๘๙ การคัดเลือกสมาชิกเพื่อส่งเข้าสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้ดำเนินการ ดังนี้

(๑) การส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งในจังหวัดใด ต้องมีสาขาพรรคหรือตัวแทนพรรคประจำจังหวัดในจังหวัดนั้น กรณีมีสาขาพรรคมากกว่าหนึ่งสาขาหรือตัวแทนพรรคประจำจังหวัดมากกว่าหนึ่งตัวแทนในจังหวัดใด ให้คณะกรรมการบริหารพรรคกำหนดว่าจะให้สาขาพรรคหรือตัวแทนพรรคประจำจังหวัดใดในจังหวัดนั้นเป็นสาขาพรรคหรือตัวแทนพรรคประจำจังหวัดเพื่อดำเนินการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและให้แจ้งนายทะเบียนพรรคการเมืองโดยพลัน

(๒) การส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อคณะกรรมการบริหารพรรคต้องจัดทำบัญชีรายชื่อเพื่อส่งให้สาขาพรรคหรือตัวแทนพรรคประจำจังหวัด โดยต้องคำนึงถึงผู้สมัครรับเลือกตั้งจากภูมิภาคต่าง ๆ และความเท่าเทียมกันระหว่างชายและหญิง ในกรณีที่มีสาขาพรรคมากกว่าหนึ่งสาขาหรือตัวแทนพรรคประจำจังหวัดมากกว่าหนึ่งตัวแทนในจังหวัดใด ให้คณะกรรมการบริหารพรรค กำหนดว่าจะให้สาขาพรรคหรือตัวแทนพรรคประจำจังหวัดใดในจังหวัดนั้นเป็นสาขาพรรคหรือตัวแทนพรรคประจำจังหวัดเพื่อดำเนินการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ และให้แจ้งนายทะเบียนพรรคการเมืองโดยพลัน

(๓) เมื่อสาขาพรรคหรือตัวแทนพรรคประจำจังหวัดตามข้อ (๑) หรือข้อ (๒) ได้รับรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งในจังหวัดของตน และหรือแบบบัญชีรายชื่อ แล้วแต่กรณี ให้หัวหน้าสาขาพรรคหรือตัวแทนพรรคประจำจังหวัด แล้วแต่กรณี ดำเนินการจัดประชุมสมาชิกพรรคในจังหวัดนั้น โดยการประชุมสาขาพรรคต้องมีสมาชิกพรรคในจังหวัดนั้น มาประชุมไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยคน หรือการประชุมตัวแทนพรรคประจำจังหวัดต้องมีสมาชิกพรรคในจังหวัดนั้นมาประชุมไม่น้อยกว่าห้าสิบคน

(๔) การประชุมสมาชิกพรรคให้มีการรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกพรรค และให้สมาชิกพรรคให้ความเห็นชอบหรือไม่ให้ความเห็นชอบรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง และหรือบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ หลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง และระเบียบที่คณะกรรมการบริหารพรรคกำหนด

ลักษณะ ๒

การคัดเลือกบุคคลเพื่อเสนอให้ได้รับการพิจารณาแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี

ข้อ ๙๐ บุคคลซึ่งพรรคเห็นสมควรจะเสนอให้ได้รับการพิจารณาแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี อย่างน้อยต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังนี้

- (๑) เป็นสมาชิกซึ่งพรรคส่งสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
- (๒) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด
- (๓) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปี
- (๔) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า
- (๕) มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด

ข้อ ๙๑ การคัดเลือกบุคคลเพื่อเสนอให้ได้รับการพิจารณาแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี ให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และระเบียบที่คณะกรรมการบริหารพรรคกำหนด

ลักษณะ ๓

การคัดเลือกบุคคลเพื่อเสนอให้ได้รับการพิจารณาในการดำรงตำแหน่งทางการเมือง

ข้อ ๙๒ การคัดเลือกบุคคลเพื่อเสนอให้ได้รับการพิจารณาในการดำรงตำแหน่งทางการเมือง ให้เป็นไปตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และระเบียบที่คณะกรรมการบริหารพรรคกำหนด

ลักษณะ ๔

การถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคออกจากตำแหน่ง

ข้อ ๙๓ สมาชิกพรรคจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกพรรคทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ หรือไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคน แล้วแต่จำนวนใดจะมากกว่ากัน มีสิทธิเข้าชื่อเสนอญัตติตามข้อ ๗๒ พรรคท้าย ให้ถอดถอนหัวหน้าพรรค หรือกรรมการบริหารพรรค ออกจากตำแหน่งได้

มติให้ถอดถอนตามวรรคหนึ่ง ต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในห้าของจำนวนผู้เข้าประชุม ในกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งตามวรรคหนึ่งผู้ใดถูกถอดถอน ให้ที่ประชุมดำเนินการเลือกบุคคล เพื่อดำรงตำแหน่งนั้นแทน

การเสนอญัตติให้ถอดถอนหัวหน้าพรรคตามวรรคหนึ่ง ญัตติดังกล่าวต้องเสนอชื่อผู้สมควรดำรงตำแหน่ง หัวหน้าพรรคคนต่อไปด้วย

ในกรณีที่ที่ประชุมมีมติให้ถอดถอนตามวรรคสี่ ให้ผู้ได้รับการเสนอชื่อตามวรรคดังกล่าว เป็นผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าพรรคคนต่อไป และให้นำข้อ ๓๓ วรรคหนึ่ง (๒) (๓) (๔) และวรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๙๔ สมาชิกสาขาพรรคจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกสาขาพรรคนั้น ทั้งหมดเท่าที่มีอยู่หรือไม่น้อยกว่าหนึ่งพันคน แล้วแต่จำนวนใดจะมากกว่ากัน มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอ ให้ถอดถอนหัวหน้าสาขาพรรค หรือกรรมการสาขาพรรคของตน ออกจากตำแหน่งได้

หลักเกณฑ์การดำเนินการถอดถอนบุคคลตามวรรคหนึ่งให้นำข้อ ๙๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๙๕ การดำเนินการตามข้อ ๙๓ และข้อ ๙๔ ให้กระทำได้เพียงครั้งเดียวในแต่ละวาระ การดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการบริหารพรรคหรือคณะกรรมการสาขาพรรค แล้วแต่กรณี

ลักษณะ ๕

การเข้าชื่อเสนอร่างกฎหมายและข้อเสนอแนะอื่น

เพื่อให้คณะกรรมการบริหารพรรคพิจารณาดำเนินการ

ข้อ ๙๖ ภายใต้บังคับหมวด ๑ ลักษณะ ๑ คำประกาศอุดมการณ์ทางการเมืองให้สมาชิกพรรค จำนวนไม่น้อยกว่าห้าร้อยคน มีสิทธิเข้าชื่อเสนอร่างกฎหมายและข้อเสนอแนะอื่นต่อคณะกรรมการบริหารพรรค เพื่อให้คณะกรรมการบริหารพรรคพิจารณาดำเนินการต่อไป

ลักษณะ ๖

การออกเสียงประชามติภายในพรรค

ข้อ ๘๗ สมาชิกพรรคจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกพรรคทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ หรือคณะกรรมการบริหารพรรค อาจยื่นคำร้องเป็นหนังสือต่อหัวหน้าพรรคเพื่อจัดให้มีการออกเสียงประชามติภายในพรรค โดยไม่ขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และหลักประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

หนังสือตามวรรคหนึ่งต้องประกอบด้วย ประเด็นที่ประสงค์ให้มีการออกเสียงประชามติ รายชื่อผู้ยื่นคำร้องตามวรรคหนึ่ง และเอกสารประกอบ ถ้ามี

การยื่นหนังสือตามวรรคหนึ่งอาจยื่นทางไปรษณีย์ หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์อื่นก็ได้ ทั้งนี้ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการบริหารพรรคกำหนด

เมื่อหัวหน้าพรรคได้รับหนังสือตามวรรคหนึ่งประกอบวรรคสองแล้ว ให้ดำเนินการจัดให้มีการออกเสียงประชามติภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือ

มติให้ความเห็นชอบในการออกเสียงประชามติให้เป็นไปโดยเสียงข้างมาก โดยมีจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

หลักเกณฑ์และวิธีการออกเสียงประชามติให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการบริหารพรรคกำหนดไว้ในระเบียบว่าด้วยการออกเสียงประชามติภายในพรรค

หมวด ๖

รายได้ วิธีการบริหารการเงิน ทรัพย์สิน และการจัดทำบัญชีของพรรค

ลักษณะ ๑

การหารายได้จากกาจำหน่ายสินค้า

ข้อ ๘๘ การจำหน่ายสินค้าหรือบริการต้องไม่มุ่งแสวงหาผลกำไรมาแบ่งปันกันในทางธุรกิจ โดยราคาหรือค่าตอบแทนจากการจำหน่ายสินค้าหรือการให้บริการจะต้องคำนึงถึงราคาตามปกติในท้องถิ่น

ข้อ ๘๙ สถานที่จำหน่ายสินค้าหรือบริการ ได้แก่ ที่ตั้งสำนักงานใหญ่พรรค ที่ตั้งสำนักงานสาขาพรรค บริเวณสถานที่จัดกิจกรรมระดมทุน บริเวณสถานที่จัดประชุมใหญ่ประจำปีของพรรค สาขาพรรค หรือสถานที่ทำการตัวแทนพรรคประจำจังหวัด

ข้อ ๑๐๐ เมื่อพรรคดำเนินการจำหน่ายสินค้าหรือบริการ ให้หัวหน้าพรรคจัดทำทะเบียนสินค้าหรือบริการ ซึ่งประกอบด้วย รายการ จำนวนเงิน หรือมูลค่าของสินค้าหรืออัตราค่าบริการแต่ละประเภท ให้ครบถ้วนและถูกต้อง

ข้อ ๑๐๑ การจำหน่ายสินค้าหรือบริการ ให้บันทึกบัญชีรายวันแสดงรายได้หรือรายรับ และให้แสดงในงบการเงินประจำปีของพรรคให้ครบถ้วนและถูกต้องตามที่กฎหมายกำหนด โดยเปิดเผย และให้สมาชิกตรวจสอบได้โดยสะดวก

ลักษณะ ๒

การจัดกิจกรรมระดมทุน

ข้อ ๑๐๒ การจัดกิจกรรมระดมทุนของพรรคต้องกระทำโดยเปิดเผยและแสดงวัตถุประสงค์ว่าเป็นการระดมทุนของพรรคอย่างชัดเจน

ข้อ ๑๐๓ สถานที่จัดกิจกรรมระดมทุน ได้แก่ ที่ตั้งสำนักงานใหญ่พรรค ที่ตั้งสำนักงานสาขาพรรค บริเวณสถานที่จัดประชุมใหญ่ประจำปีของพรรค สาขาพรรค สถานที่ทำการตัวแทนพรรคประจำจังหวัด หรือสถานที่ที่พรรคเห็นสมควร

ข้อ ๑๐๔ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่จัดกิจกรรมระดมทุนสิ้นสุดลง ให้หัวหน้าพรรคจัดทำรายละเอียดเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมระดมทุน และจำนวนเงินที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมระดมทุน และให้หัวหน้าพรรคประกาศให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป พร้อมทั้งแจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบด้วย

ข้อ ๑๐๕ การจัดกิจกรรมระดมทุนให้บันทึกบัญชีรายวันแสดงรายได้หรือรายรับและนำไปแสดงในงบการเงินประจำปีของพรรคให้ครบถ้วนและถูกต้องตามที่กฎหมายกำหนด

ลักษณะ ๓

การรับบริจาคของพรรค

ข้อ ๑๐๖ ให้หัวหน้าพรรคและเหรัญญิกพรรคเปิดบัญชีกับธนาคารพาณิชย์ โดยระบุชื่อเจ้าของบัญชีในนามของพรรค และให้หัวหน้าพรรคแจ้งหมายเลขบัญชีของบัญชีเงินฝากและจำนวนเงินที่เปิดบัญชีของทุกบัญชีให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่เปิดบัญชีดังกล่าว

ข้อ ๑๐๗ กรณีรับบริจาคเป็นเงินสดให้หัวหน้าพรรคและเหรัญญิกพรรคนำเงินฝากไว้ในบัญชีธนาคารพาณิชย์ตามข้อ ๑๐๖ ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับบริจาค หากการรับบริจาคเป็นตั๋วแลกเงินหรือเช็คจะต้องไม่ถูกปฏิเสธการจ่ายเงิน จึงถือได้ว่าเป็นการบริจาคแก่พรรค

ข้อ ๑๐๘ เมื่อมีการบริจาคให้ผู้รับบริจาคจัดทำบันทึกการรับบริจาคให้แล้วเสร็จภายในสามวัน นับแต่วันที่ได้รับบริจาคและให้จัดส่งบันทึกการรับบริจาคพร้อมเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด ให้แก่พรรคภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับบริจาค

ถ้าหากทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดมีอาจนำส่งแก่พรรคการเมืองได้ ให้ผู้รับบริจาค แจ้งรายละเอียดเกี่ยวกับการรับบริจาค่นั้นให้พรรคทราบ

ข้อ ๑๐๙ เมื่อพรรคได้รับหลักฐานตามข้อ ๑๐๘ ให้ออกใบเสร็จรับเงิน หรือหลักฐาน การรับบริจาคทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดภายในวันที่ได้รับบริจาค แล้วจัดส่งใบเสร็จรับเงิน หรือหลักฐานการรับบริจาคให้แก่ผู้บริจาคภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ออกหลักฐานนั้น

การออกใบเสร็จรับเงิน หรือหลักฐานการรับบริจาค การลงลายมือชื่อในใบเสร็จรับเงิน หรือลงลายมือชื่อในหลักฐานการรับบริจาค และการจัดส่งใบเสร็จรับเงินหรือหลักฐานการรับบริจาค จะทำโดยวิธีการผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ก็ได้

ข้อ ๑๑๐ ให้พรรคบันทึกการรับบริจาคไว้ในบัญชีแสดงรายรับจากการบริจาคของพรรค ให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่เกิดรายการ โดยอย่างน้อยต้องมีรายการ ดังนี้

- (๑) ชื่อ ที่อยู่ของพรรค
- (๒) ชื่อตัว ชื่อสกุล และที่อยู่ของผู้บริจาค
- (๓) ชื่อตัว ชื่อสกุล และตำแหน่งผู้รับบริจาค
- (๔) วัน เดือน ปีที่รับบริจาค
- (๕) รายละเอียดการรับบริจาค
- (๖) จำนวนเงินหรือมูลค่าทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด
- (๗) เอกสารอ้างอิง
- (๘) ลายมือชื่อหัวหน้าพรรคและเหรัญญิกพรรค

ข้อ ๑๑๑ ให้หัวหน้าพรรคประกาศบัญชีรายชื่อผู้บริจาค จำนวนเงิน รายการทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดที่ได้รับบริจาคที่มีมูลค่าไม่น้อยกว่าห้าพันบาท พร้อมทั้งวัตถุประสงค์ของการบริจาค เพื่อให้ประชาชนทราบเป็นประจำทุกสิ้นเดือนแล้วแจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบภายในสิบห้าวัน นับแต่วันที่ประกาศ

การตีราคาทรัพย์สิน หรือการประเมินมูลค่าประโยชน์อื่นใดที่ได้รับบริจาคให้คำนวณราคาทรัพย์สิน อัตราค่าเช่า ค่าตอบแทนหรือค่าของสิทธิที่รับตามปกติทางการค้าในท้องถิ่น

ข้อ ๑๑๒ บุคคลใดจะบริจาคเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดให้แก่พรรคการเมืองมีมูลค่าเกินสิบล้านบาทต่อพรรคการเมืองต่อปีมิได้ และในกรณีที่บุคคลนั้นเป็นนิติบุคคล การบริจาคเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดให้แก่พรรคไม่ว่าพรรคเดียวหรือหลายพรรคเกินปีละห้าล้านบาท ต้องแจ้งให้ที่ประชุมใหญ่ ผู้ถือหุ้นทราบในการประชุมใหญ่คราวต่อไปหลังจากบริจาคแล้ว

พรรคจะรับบริจาคเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดซึ่งมีมูลค่าเกินพรรคหนึ่งมิได้

หมวด ๗

มาตรฐานจริยธรรมของกรรมการบริหารพรรคและสมาชิก

ข้อ ๑๑๓ กรรมการบริหารพรรคและสมาชิกมีหน้าที่รักษาวินัยและจรรยาบรรณ ดังต่อไปนี้

(๑) สมาชิกต้องปฏิบัติตามหน้าที่ที่กำหนดในข้อบังคับพรรค

(๒) กรรมการบริหารพรรคต้องมีความรับผิดชอบต่อสมาชิกตามที่กำหนดในข้อบังคับพรรค

ทั้งนี้ ให้นำมาตรฐานทางจริยธรรมที่ใช้บังคับแก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาใช้บังคับกับกรรมการบริหารพรรคและสมาชิกโดยอนุโลม

หมวด ๘

การดำเนินการทางวินัยสมาชิก

ข้อ ๑๑๔ ความรับผิดทางวินัยของสมาชิกมี ๔ สถาน ดังต่อไปนี้

(๑) ตักเตือน

(๒) ภาคทัณฑ์

(๓) ตัดสิทธิที่พึงมีในฐานะสมาชิก

(๔) ให้พ้นจากสมาชิกภาพ

ข้อ ๑๑๕ การกระทำผิดวินัยในลักษณะดังต่อไปนี้ เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

(๑) กระทำความผิดอาญาต่อพรรค กรรมการบริหารพรรค และผู้ดำรงตำแหน่งบริหารของพรรคตามระเบียบที่คณะกรรมการบริหารพรรคกำหนด

(๒) แสดงออกในทางตรงข้ามกับอุดมการณ์หรือมติพรรคโดยประการที่น่าจะทำให้พรรคเสื่อมเสียชื่อเสียงอย่างร้ายแรง

(๓) เป็นสมาชิกหรือสนับสนุนกลุ่มหรือเครือข่ายที่ดำเนินกิจการซึ่งขัดแย้งกับอุดมการณ์ของพรรค

(๔) ฝ่าฝืนคำสั่งหรือมติของคณะกรรมการบริหารพรรค หัวหน้าพรรค หรือผู้ดำรงตำแหน่งบริหารของพรรค ตามระเบียบที่คณะกรรมการบริหารพรรคกำหนด

(๕) กระทำการล่วงเกิน คุกคาม หรือก่อความเดือดร้อนรำคาญทางเพศต่อบุคคลอื่น

(๖) เปิดเผยความลับของพรรคที่ไม่ประสงค์ให้บุคคลอื่นล่วงรู้

ข้อ ๑๑๖ การกระทำผิดวินัยในลักษณะดังต่อไปนี้ เป็นความผิดวินัย

(๑) กระทำการฝ่าฝืนข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศของพรรค แล้วแต่กรณี

(๒) กระทำการยุยง ปลุกปั่น ก่อให้เกิดความแตกแยก บ่อนทำลายความสามัคคีภายในพรรค

ข้อ ๑๑๗ สมาชิกผู้ใดกระทำความผิดวินัย ให้ส่งลงโทษตามข้อ ๑๑๔ ถ้าการกระทำนั้นเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ให้ส่งลงโทษตามข้อ ๑๑๔ (๓) หรือ (๔) ตามควรแก่กรณีให้เหมาะสมกับความผิด

ข้อ ๑๑๘ หลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการทางวินัยให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการบริหารพรรคกำหนด

ลักษณะ ๒

การริเริ่มกระบวนการพิจารณาทางวินัยสมาชิกพรรค

ข้อ ๑๑๙ บุคคลดังต่อไปนี้ มีอำนาจริเริ่มกระบวนการทางวินัยสมาชิกพรรคได้

(๑) ประธานกรรมการวินัยและจรรยาบรรณ

(๒) ผู้เสียหาย

บุคคลตามวรรคหนึ่ง (๑) มีอำนาจริเริ่มกระบวนการทางวินัยในข้อเท็จจริงที่เป็นการกระทำผิดต่อพรรค ข้อเท็จจริงใดซึ่งกล่าวโทษต่อคณะกรรมการวินัยและจรรยาบรรณแล้ว บุคคลอื่นจะยื่นคำร้องเรียนในข้อเท็จจริงเดียวกันอีกมิได้

บุคคลตามวรรคหนึ่ง (๒) ซึ่งได้รับความเดือดร้อน หรือเสียหายอันเกิดจากการฝ่าฝืนวินัยสมาชิก ตามข้อบังคับนี้ มีสิทธิร้องเรียนต่อประธานกรรมการวินัยและจรรยาบรรณภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รู้ หรือควรจะรู้ถึงเหตุแห่งความเดือดร้อนหรือความเสียหายนั้น

มติของคณะกรรมการวินัยและจรรยาบรรณต่อคำกล่าวโทษหรือคำร้องเรียนตามวรรคหนึ่ง ให้มีผลบังคับผูกพันสมาชิกพรรคและบุคลากรของพรรคเป็นการทั่วไป และเป็นที่สุด

ลักษณะ ๓

กระบวนการพิจารณาข้อเท็จจริงที่เป็นการกระทำผิดต่อพรรค

ข้อ ๑๒๐ เมื่อความปรากฏต่อประธานกรรมการวินัยและจรรยาบรรณว่า สมาชิกพรรคผู้ใด ฝ่าฝืนวินัยสมาชิกพรรคโดยประการที่จะก่อให้เกิดความเสียหายต่อพรรค หรือเป็นกรณีที่ไม่มีผู้เสียหาย ให้ประธานกรรมการวินัยและจรรยาบรรณดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐาน ประกอบขึ้นเป็นสำนวนคำกล่าวโทษ พร้อมทำความเข้าใจประกอบภายในสองปีนับแต่วันที่ความปรากฏ เสนอต่อเลขาธิการพรรคเพื่อมีคำสั่งต่อไป

ในกรณีที่เลขาธิการพรรคเห็นว่า คำกล่าวโทษตามวรรคหนึ่งมีมูล ให้เลขาธิการพรรค เสนอสำนวนคำกล่าวโทษต่อคณะกรรมการวินัยและจรรยาบรรณเพื่อพิจารณาวินิจฉัยต่อไป

ให้คณะกรรมการวินัยและจรรยาบรรณมีอำนาจเรียกพยานหลักฐานซึ่งอยู่ในครอบครอง ของหน่วยงานหรือบุคลากรของพรรคเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง

ข้อ ๑๒๑ เพื่อประโยชน์ในการป้องกันหรือยับยั้งความเสียหายหรือภัยอันตรายอันเกิดขึ้นต่อพรรค หรือเป็นกรณีที่ปรากฏข้อเท็จจริงเพียงพอแก่การพิจารณาวินิจฉัย กระบวนการพิจารณาข้อเท็จจริง แห่งคำกล่าวโทษ คณะกรรมการวินัยและจรรยาบรรณจะเรียกตัวผู้ถูกร้องมาให้ถ้อยคำหรือโต้แย้งคำกล่าวโทษ ต่อคณะกรรมการวินัยสมาชิกพรรคหรือไม่ก็ได้

ในกรณีที่คณะกรรมการวินัยและจรรยาบรรณไม่เรียกตัวผู้ถูกร้องมาให้ถ้อยคำหรือโต้แย้ง คำกล่าวโทษตามวรรคหนึ่ง ให้ดำเนินกระบวนการพิจารณาไปฝ่ายเดียว

ข้อ ๑๒๒ เมื่อคณะกรรมการวินัยและจรรยาบรรณได้ดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริงแล้ว เห็นว่ากรณีมีข้อเท็จจริงเพียงพอที่จะพิจารณาวินิจฉัย หรือมีคำสั่งชี้ขาดได้แล้ว ให้จัดทำบันทึก ของคณะกรรมการวินัยและจรรยาบรรณ และเสนอบันทึกดังกล่าวพร้อมสำนวนให้คณะกรรมการบริหารพรรค เพื่อพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดต่อไป

คำวินิจฉัยของคณะกรรมการบริหารพรรคตามวรรคหนึ่งให้ถือเป็นที่สุด เว้นแต่เป็นกรณีที่ต้องดำเนินการตามข้อ ๒๑ (๙) ให้ปฏิบัติตามข้อ ๒๑ (๙) ถือเป็นที่สุด

ลักษณะ ๔

กระบวนการพิจารณาข้อเท็จจริงที่เป็นการกระทำผิดต่อส่วนตัว

ข้อ ๑๒๓ ผู้ใดได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย อันเกิดจากการฝ่าฝืนวินัยสมาชิกพรรคตามข้อบังคับนี้ ผู้นั้นมีสิทธิร้องเรียนต่อประธานกรรมการวินัยและจรรยาบรรณภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รู้หรือควรจะได้รู้เหตุแห่งความเดือดร้อนหรือความเสียหายนั้น

การร้องเรียนที่ยื่นเมื่อพ้นกำหนดเวลาการร้องเรียนแล้ว ถ้าคณะกรรมการวินัยและจรรยาบรรณเห็นว่า เรื่องร้องเรียนนั้นจะเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมหรือมีเหตุจำเป็นอื่น โดยคณะกรรมการวินัยและจรรยาบรรณเห็นเองหรือคู่กรณีมีคำขอ คณะกรรมการจะรับไว้พิจารณาก็ได้

ข้อ ๑๒๔ คำร้องเรียนให้ทำเป็นหนังสือ และต้องมี

(๑) ชื่อ ที่อยู่ของผู้ร้องเรียน

(๒) ชื่อของคู่กรณีอันเป็นเหตุแห่งการร้องเรียน

(๓) การกระทำทั้งหลายที่เป็นเหตุแห่งการร้องเรียน พร้อมทั้งข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์ตามสมควรเกี่ยวกับการกระทำดังกล่าว

(๔) คำขอของผู้ร้องเรียน

(๕) ลายมือชื่อของผู้ร้องเรียน ถ้าเป็นการร้องเรียนแทนผู้อื่นจะต้องแนบใบมอบอำนาจให้ร้องเรียนมาด้วย

หนังสือร้องเรียนใดมีรายการไม่ครบตามวรรคหนึ่ง หรือไม่ชัดเจน หรือไม่อาจเข้าใจได้ ให้คณะกรรมการวินัยและจรรยาบรรณให้คำแนะนำแก่ผู้ร้องเรียน เพื่อดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมหนังสือร้องเรียนนั้นให้ถูกต้อง ในการนี้ให้ถือวันที่ยื่นหนังสือร้องเรียนครั้งแรกเป็นหลักในการนับระยะเวลาในการใช้สิทธิร้องเรียน

ข้อ ๑๒๕ ในกรณีที่ประธานกรรมการวินัยและจรรยาบรรณได้รับหนังสือร้องเรียนตามข้อ ๑๒๔ วรรคหนึ่งแล้ว ให้เสนอเรื่องต่อคณะกรรมการวินัยและจรรยาบรรณเพื่อดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริงตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการบริหารพรรคกำหนด

ข้อ ๑๒๖ เมื่อคณะกรรมการวินัยและจรรยาบรรณได้พิจารณาข้อเท็จจริงจากการแสวงหาข้อเท็จจริงแล้ว เห็นว่ากรณีตามข้อร้องเรียนนี้มีข้อเท็จจริงเพียงพอที่จะพิจารณาวินัยจรรยาบรรณ หรือมีคำสั่งชี้ขาดได้แล้ว ให้จัดทำบันทึกของคณะกรรมการวินัยและจรรยาบรรณ และเสนอบันทึกดังกล่าวพร้อมสำนวนให้คณะกรรมการบริหารพรรคเพื่อพิจารณาวินัยจรรยาบรรณชี้ขาดต่อไป

คำวินิจฉัยของคณะกรรมการบริหารพรรคตามวรรคหนึ่งให้ถือเป็นที่สุด

หมวด ๙

การใช้และการตีความข้อบังคับพรรค

ข้อ ๑๒๗ การใช้และการตีความข้อบังคับต้องเป็นไปโดยสอดคล้องกับอุดมการณ์ของพรรค ซึ่งเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ข้อ ๑๒๘ ระเบียบ ข้อกำหนด ประกาศ หรือคำสั่งอื่นใดของพรรคจะขัดหรือแย้งกับข้อบังคับพรรคนี้มิได้

ข้อ ๑๒๙ ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับการใช้และการตีความข้อบังคับพรรคให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการบริหารพรรคในการวินิจฉัย

คำวินิจฉัยตามวรรคหนึ่งถือเป็นที่สุด

ข้อ ๑๓๐ ในกรณีมีปัญหาว่าเรื่องใดเป็นอำนาจหน้าที่ของตำแหน่งหรือหน่วยงานใดในพรรค ให้ถือเป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารพรรค

ข้อ ๑๓๑ ระยะเวลาตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับพรรคนี้ ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นอันสมควร คณะกรรมการบริหารพรรคอาจยื่นหรือขยายได้ตามที่เห็นสมควร เท่าที่ไม่ขัดกับกฎหมายและระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

ข้อ ๑๓๒ การประชุมตามที่กฎหมายหรือข้อบังคับนี้กำหนดให้ต้องมีการประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคจะกำหนดให้จัดการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ก็ได้ และให้มีผลเช่นเดียวกับการประชุมตามวิธีการที่บัญญัติไว้ในกฎหมายหรือข้อบังคับนี้

หมวด ๑๐

การแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับพรรค

ข้อ ๑๓๓ การแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับ อุดมการณ์ และแนวนโยบายของพรรคจะทำได้ก็แต่โดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่

เมื่อได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ของพรรคแล้ว ให้หัวหน้าพรรคมีหนังสือแจ้งนายทะเบียนพรรคการเมืองภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ของพรรค

หมวด ๑๑

การเลิกพรรค การรวมพรรค

การเลิกสาขาพรรคและตัวแทนพรรคประจำจังหวัด

ลักษณะ ๑

การเลิกพรรค

ข้อ ๑๓๔ พรรคยอมเลิกไปด้วยเหตุ ดังต่อไปนี้

(๑) ที่ประชุมใหญ่มีมติสองในสาม

(๒) มีเหตุต้องเลิกตามกฎหมาย

ข้อ ๑๓๕ เมื่อพรรคเลิกตามข้อ ๑๓๔ และมีการชำระบัญชีโดยหักหนี้สินและค่าใช้จ่ายแล้วยังมีทรัพย์สินเหลืออยู่เท่าใดให้โอนแก่มูลนิธิคณะก้าวหน้าทั้งสิ้น

ลักษณะ ๒

การรวมพรรค

ข้อ ๑๓๖ การรวมพรรคกับพรรคอื่นให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดและต้องได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่

การลงคะแนนเสียงเพื่อมีมติตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามเสียงข้างมากจำนวนไม่น้อยกว่าสามในสี่ของที่ประชุม

หลักเกณฑ์และวิธีการเสนอผู้ติดต่อที่ประชุมใหญ่ให้นำข้อ ๗๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ลักษณะ ๓

การเลิกสาขาพรรคและตัวแทนพรรคประจำจังหวัด

ข้อ ๑๓๗ การเลิกสาขาพรรคและตัวแทนพรรคประจำจังหวัดจะทำได้ก็แต่โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการบริหารพรรค

เมื่อคณะกรรมการบริหารพรรคมีมติเห็นชอบตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้หัวหน้าพรรคมีหนังสือแจ้งนายทะเบียนพรรคการเมืองภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่มามีมติ

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๑๓๘ ให้บรรดาคณะกรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่ข้อบังคับพรรคนี้ใช้บังคับและมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามข้อบังคับพรรคนี้อย่างคงดำรงตำแหน่งต่อไปตามข้อบังคับพรรคนี้ ทั้งนี้ ให้ดำรงตำแหน่งตามวาระเท่าที่เหลืออยู่ตามข้อบังคับนี้

ข้อ ๑๓๙ บรรดาระเบียบ ประกาศ ข้อกำหนด หรือคำสั่งของคณะกรรมการบริหารพรรค หัวหน้าพรรค หรือผู้ดำรงตำแหน่งในพรรค รวมถึงมติของคณะกรรมการบริหารพรรคหรือคณะกรรมการอื่นที่ออกตามข้อบังคับพรรคก้าวไกล พ.ศ. ๒๕๖๓ (แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๓) และที่แก้ไขเพิ่มเติมซึ่งใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่ข้อบังคับพรรคนี้ใช้บังคับ หมายรวมถึงการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อและแบบแบ่งเขตเลือกตั้งด้วย ให้มีผลใช้บังคับต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อข้อบังคับพรรคนี้ ทั้งนี้ จนกว่าจะมีระเบียบ ประกาศ ข้อกำหนด หรือคำสั่งของคณะกรรมการบริหารพรรค หัวหน้าพรรค หรือผู้ดำรงตำแหน่งในพรรค รวมถึงมติของคณะกรรมการบริหารพรรคหรือคณะกรรมการอื่นตามข้อบังคับพรรคนี้ กำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

ข้อ ๑๔๐ การใดที่ดำเนินการตามระเบียบ ประกาศ ข้อกำหนด หรือคำสั่งของคณะกรรมการบริหารพรรค หัวหน้าพรรค หรือผู้ดำรงตำแหน่งในพรรค รวมถึงมติของที่ประชุมใหญ่ คณะกรรมการบริหารพรรคหรือคณะกรรมการอื่นที่ออกตามข้อบังคับพรรคก้าวไกล พ.ศ. ๒๕๖๓ (แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๓) และที่แก้ไขเพิ่มเติม หรือเป็นการบังคับการตามข้อบังคับพรรคก้าวไกล พ.ศ. ๒๕๖๓ (แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๓) และที่แก้ไขเพิ่มเติม ให้ถือว่าเป็นการดำเนินการกระทำที่ชอบด้วยข้อบังคับนี้

๒. เลือกตั้งคณะกรรมการบริหารพรรคก้าวไกล ชุดใหม่ จำนวน ๘ คน ได้แก่

๒.๑ นายชัยวัช ตุลาธน	หัวหน้าพรรค
๒.๒ นายอภิชาติ ศิริสุนทร	เลขาธิการพรรค
๒.๓ นางสาวณิภัทร์ กุลเศรษฐสิทธิ์	เหรัญญิกพรรค
๒.๔ นายณกรณ์พงศ์ ศุภนิมิตตระกูล	นายทะเบียนสมาชิกพรรค
๒.๕ นายสุเทพ อุ๋อัน	กรรมการบริหารพรรค

๒.๖ นายอภิสิทธิ์ พรหมฤทธิ์

กรรมการบริหารพรรค

๒.๗ นางสาวเบญจา แสงจันทร์

กรรมการบริหารพรรค

๒.๘ นายสมชาย ฝั่งชลจิตร

กรรมการบริหารพรรค

จึงประกาศให้ทราบโดยทั่วกัน

ประกาศ ณ วันที่ ๒๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๖

แสวง บุญมี

เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง

นายทะเบียนพรรคการเมือง